

Bogo Bratina

Tema meseca

Nekatere pobude za širše povezovanje OZD na področju agroživilstva

Naše naloge na področju proizvodnje hrane v naslednjem srednjeročnem obdobju so tako zahtevne in pomembne, da v OZD ne bomo smeli dopuščati še nadaljnje nepotrebne razdrobljenosti, neuskkljenosti v razvoju ter neracionalnosti pri opravljanju skupnih poslovnih funkcij. Zato je v stališčih družbenopolitičnih organizacij in planskih dokumentih na ravni republike Slovenije jasno opredeljena potreba po čvrstejši medsebojni povezanosti agroživilskih OZD.

Stopnja integritetnosti agroživilstva je na splošno dosegla v Jugoslaviji visoko raven. Tudi v Sloveniji je na nekaterih območjih povezanost agroživilstva zadovoljiva. Na področju ljubljanske in osrednjih slovenskih regij pa je še mnogo možnosti, da se agroživilstvo bolje poveže ter izkoristi vse ekonomske in razvojne prednosti takšnih povezav.

V naši delovni organizaciji so bili že v letih 1973 in 1974 resneje obravnavani koncepti širšega povezovanja (Žito, Mercator, Ljubljanske mlekarne) vendar niso dali konkretnih rezultatov.

V letu 1980 je bila ponovno podana konkretna pobuda in opravljeno je bilo več razgovorov z družbenopolitičnimi dejavniki v mestu glede možnosti nadaljnega povezovanja agroživilskih OZD v novo, sestavljeno organizacijo, ki naj bi jo tvorile sedanje članice SOZD HP, SOZD KIT ter več delovnih organizacij, ki poslujejo samostojno in niso širše povezane.

Ta koncept je še vedno v obravnavi in predstavlja eno izmed realnih smeri in možnosti povezovanja naše DO.

Pred nekaj meseci pa so družbenopolitični dejavniki v naši občini dali pobudo za čvrstejšo povezovanje agroživilskih DO (Žito, Kolinska, Perutnina) v SOZD Emona.

Tudi ta pobuda je bila širše obravnavana, tako s poslovnimi organi, kot tudi s predstavniki družbenopolitičnih organizacij in na delavskem svetu DO. Naša stališča do vseh teh možnih smeri povezovanja so še vedno dokaj različna in neizoblikovana. Zato bo potrebno na eni prihodnjih sej DS imenovati strokovno komisijo, ki bo pripravila predloge za nadaljnje razprave in odločitve.

Pri opredeljevanju smeri bodočega povezovanja pa moramo imeti pred očmi poleg širših, družbenih, tudi naše posebne, neposredne interese, kot je dolgoročno zagotavljanje potrebne uvoza surovin in repromateriala, doseganje večje stabilnosti pri oskrbi s surovinami na domačem trgu, večje stabilnosti pri financiranju tekočega poslovanja in naložb, nadaljnjo delitev dela, boljše izkoriščanje zmogljivosti itd.

Glede na to, da navedene pobude časovno sovpadajo z urejanjem notranjih odnosov v Kombinat in ker so stališča do posameznih smeri povezovanja sedaj zelo različna, je nujno čimprej izvesti vse ukrepe za to, da bi dosegli višjo stopnjo enotnosti v Kombinat, kar je predpogoj za enakopravno partnerstvo pri nadaljnjih razgovorih v procesu povezovanja.

Končana letošnja žetev

Od predvidenih 4,5 milijona ton pšenice smo je pridelali letos 3,8 ton. Mlinsko predelovalna industrija v Jugoslaviji je rabi 3,25 milijona ton. Od pridelanih 3,8 milijona ton je je odkupila do konca julija na območjih Slavonije in Vojvodine 1,6 milijona ton. Od te količine bo dobilo DO Žito od 30 do 35 000 ton za potrebe mlinske proizvodnje. Manjka nam najmanj še 20 000 ton pšenice, računamo, da jo bomo dobili iz republiških in zveznih rezerv ter z uvozom.

Predvidevajo, da bo delež odkupa tržnih viškov pšenice v Sloveniji 15 000, največ 18 000 ton. V boju za pšenico prihaja do samovoljnih zviševanj cen, saj se je povzpela odkupna cena od določenih 9,30 din za kilogram do 12 dinarjev. Lanska zajamčena odkupna cena pa je znašala 6,80 dinarja.

Po etapah do nove tovarne čokolade?

Izgradnja Gorenjke pred vrati

Že 21. aprila je na delavskem svetu DO Žito v. d. glavnega direktorja Bogo Bratina prisotne seznanil s problematiko izgradnje nove tovarne čokolade. Tokrat je tekla beseda o tem, če misli tozdr Triglav-Gorenjka navezati samo poslovne stike z drugimi proizvajalci čokolade, kakršen je Pionir iz Subotice in uresničiti svoje načrte za izgradnjo nove tovarne čokolade v okviru Žita — ali pa vodijo ti razgovori v odcepitev od DO Žito in v združevanje z drugo jugoslovansko delovno organizacijo, ki bi jim pomagala uresničiti gradnjo. Pota za rešitev svojega eksistenčnega problema, ki jih je ubirala tozdr Triglav-Gorenjka, so bila po mnenju udeležencev sestanka samovoljna, z njimi delovna organizacija ni bila dovolj seznanjena.

Bogo Bratina je v svojem gradivu, ki so ga prejeli člani DS, poudaril, da so delavci Živilskega kombinata Žito vlagali ogromna sredstva v sinhroniziran razvoj delovne organizacije, saj vemo, da so vse takratne stroje za proizvodnjo čokolade iz Šumija prenesli v Gorenjko.

Na posvetu direktorjev ŽK Žita, prvega junija, se je vnela razgibana razprava, potem, ko so sprejeli predlog, da si vse temeljne organizacije Žita razdele stroške

Trenutek, ki traja

Ob obletnici Titove smrti

Janko Badovinac

Danes mineva leto dni od trenutka, ko je Jugoslavija zaječala, ko je bolečina segla v vsak dom, do najbolj skritih globin slehernega srca, ko je čas za trenutek obstal, ko smo onemeli ob resnici, da Tita ni več med nami. Teško je bilo dojeti neizprosno vest, da je odšel od nas človek, ki smo mu neomajno zaupali in mu sledili po poti in napredek, v mir, v bratstvo in enotnost med narodi, po poti, na cilju katere postaja človek res človek.

Na današnji dan, pred letom dni, v mesecu, ki je povezan z našo mladostjo, je umrl Josip Broz TITO.

Voditelj Jugoslavije, ki je zrasla iz krvi in trpljenja in je zato postala velika. Velika, ker je pretkana z vezmi bratstva in enotnosti, velika, ker jo je vodil TITO

iz zmage v zmago: v revoluciji, v bitkah za osvoboditev, pri gradnji porušene dežele, pri krepitvi socializma, v boju za samoupravljanje, za oblast delavca, v boju za pravico in lepši jutri.

S svojo neomajno voljo in življenjskim optimizmom je krenil tudi v zadnjo bitko, v bitko z neizprosno, težko boleznijo, ki ji ni bil kos. TITO je umrl — vendar je tudi v trenutku smrti na poseben način ostal zmagovalac. Nikomur se še ni, tako kot njemu, z zadnjim življenjskim dejanjem posrečilo, da bi zaustavil čas.

TITO pa je v trenutku svoje smrti za trenutek ustavil vse prepire in nasprotja v svetu. Za trenutek je v veličastnem zboru združil ves svet. Še po smrti je slavil

Tudi na Šmartinski 154 so delavci iz Žitovih tozdov obudili spomin na boleč trenutek Titove smrti. Predsednik IO OOZS Janko Badovinac je z občuteno besedo orisal njegov lik in vzor.

Nadaljevanje s 1. strani

zmago svoje ideje o popuščanju napetosti v svetu, saj se je na pogrebu zbral svetovni vrh, kakršnega še ni bilo v zgodovini. V Beogradu so se zbrale stotine ljudi, ki krojijo ali naj bi krojile usodo narodov, držav in celih kontinentov. Poklonit so se mu prišli poglavarji velikih in malih držav, predsedniki najrazličnejših vlad, smeri in organizacij, kralji in revolucionarji, ljudje vseh barv kože, častitljivi starešine svetovnega političnega prizorišča. Nihče ne pomni, da bi se kdaj na tako majhnem koščku sveta zbrala takšna množica velikih ljudi z zvenečimi imeni in majhnih ljudi z vsakdanjimi imeni. Svet se je prišel poklonit TITU in ob slovesu ponovno pokazal na velike mednarodne razsežnosti TITOVE osebnosti. Jugoslavija in ves svet sta z dostojanstvom izkazala TITU zadnjo čast, zavedajoč se njegovega veličastnega življenjskega dela, kot zaobljube in kažipota miru in napredka za današnje in prihodnje rodove. Ponosni smo, da je naš TITO zavezal človeštvo s tem, ko je skozi desetletja nosil plamen svobode in neodvisnosti.

Danes vemo, da je TITO s tem, ko je desetletja gradil mednarodno politiko zveze komunistov in neodvisne, neuvrščene socialistične Jugoslavije, dodal zgodovinski prispevek k ohranjanju miru in odpiranju novih poti družbenega napredka in tako postal simbol novih časov, ki nam pomenijo vizijo zaupanja in sodelovanja med narodi.

Njegova globoka in daljnovidna politična misel, njegova mnogostranska in plodna dejavnost bosta ostali vir navdiha za vsako miroljubno in napredno usmerjeno mednarodno politiko. Tudi zato se je čas ob njegovi smrti za trenutek ustavil ob nemi zaobljubi, da bomo hodili po njegovi poti. TITOVA smrt je dokončno potrdila trajno vrednost tistega, kar je ustvaril s svojim delom: dobil je nedeljeno svetovno priznanje največjega državnika stoletja. In v analih našega, TITOVEGA stoletja, bo ostal 4. maj 1980 — zapisan kot dan največje žalosti, kot dan slovesa od velikega borca za svobodo, mir in napredek v svetu, dan smrti državljana sveta.

Največja in neuničljiva TITOVA stvaritev je njegova, naša Jugoslavija. Iz zaostale, razrušene in razbite Jugoslavije je TITO zgradil trdno, napredno, svobodno Jugoslavijo. Socialistično vsebino ji je dal TITO v obliki socialističnega samoupravljanja, ki je temelj in izhodišče enakopravnosti vseh narodov in narodnosti, njihovega dela in njegove osebnosti. S svojim delom je TITO dvignil ugled Jugoslavije v svetu in po njegovi zaslugi je Jugoslavija postala velika — ker je bil velik njen voditelj. Takšno Jugoslavijo nam je TITO tudi zapustil.

In zapustil je izročilo, ko je rekel: »Plodov vsega doseženega ni treba pripisovati samo meni, pač pa vsej generaciji in tovarišem, ki so šli z menoj in se z menoj borili. Samo en človek ne more mnogo napraviti, naši uspehi so plod nas vseh skupaj.«

ni z izdelanimi družbenimi in ekonomskopolitičnimi temelji socialističnega samoupravljanja in trdno zasidrani v neuvrščenem gibanju, ki mu je TITO postavil temelje in oblikoval politična načela.

Tista prva bolečina, ko smo se začeli zavedati, da TITA ni več med nami, vse bolj neti v nas ponos, da smo njegovi sodobniki, da hočemo in da bomo znali nadaljevati njegovo pot.

Smo Titova generacija, ki je sposobna ohraniti in dograjevati revolucionarne pridobitve naših narodov in narodnosti. To je naš dolg, trdna volja nas vseh, da stopamo po TITOVU poti, ki je svoje življenje do zadnjega diha izgoreval in izgorel v boju za te cilje. Živel bo večno v nas samih, v naših srcih in v srcih prihodnjih generacij.

Štafeta mladosti, tako kot vselej, nosi s seboj ljubezen in povezuje vse kraje TITOVE Jugoslavije v zaključeni krog in zaobljubo, da ne bomo skrenili z njegove poti. Trdno smo povezani in tako ostajamo zvesti TITU, njegovemu delu in sebi.

Smrt izjemne osebnosti kot je bil tov. TITO, je nenadomestljiva izguba za nas. Vendar se zavedamo, da jo lahko nadomestimo samo mi vsi, vseh dvajset milijonov Jugoslovancev, v katerih TITOVO delo, njegova misel in bogato izročilo živijo naprej. Mi vsi smo del njegove neprecenljive dediščine, kajti v miru odraščamo in smo odrasli v zrele osebnosti, v odgovorne samoupravljalce.

S še bolj zavzetim delom si bomo prizadevali za dvig našega gospodarstva in povišanja življenjske ravni. Z demokratizacijo odločanja in kolektivnim vodenjem, z zadnjim velikim sporočilom tov. TITA, se še bolj odgovorni in delovni ne bojimo nobene naloge. Sledeč TITOVU misli, bomo še bolj strnili svoje vrste, še odločneje se bomo sprijemali s problemi, ki se pojavljajo na naši jasno začrtani poti. Veliko dolžnosti in nalog je pred nami: od povečanja izvoza in zmanjšanja deficita v blagovni menjavi s tujino, do realizacije naših planov in stabilizacije našega gospodarstva.

Izgubo tov. TITA moramo nadomestiti vsi skupaj, predvsem z znanjem in ustvarjalnostjo. TITOVO delo je postalo zavezujoče revolucionarno izročilo, ki je last najširših ljudskih množic. Ta je porok za trdno in vztrajno delo vse naše skupnosti za še boljši jutri in za mir v svetu. Svoje spoštovanje do tov. TITA bomo najlepše pokazali z mirnim dostojanstvom, z zaupanjem v prihodnost, s poštenim delom. Nadaljevanje TITOVE poti, to je naša obveza, naša čast in dolžnost. Kajti ostalo je njegovo delo, ostalo je socialistično samoupravljanje in vrednote, iz katerih je zgrajeno, ostal je trden, neodvisen, suveren položaj Jugoslavije v svetu, in volja in odločnost nas vseh, da vse te vrednote gradimo naprej, s TITOM v nas.

Le tako bomo izpolnili zaobljubo, ki smo jo dali na njegovem grobu in nato vsak dan posebej. Zastave je Jugoslavija danes spustila na pol droga, kot v maju pred letom dni. Maj bo ostal vedno povezan z našo bolečino žalostjo in dostojanstvom.

Četudi bomo še dolgo čutili bolečo izgubo, nam bo TITOV lik ostal v spominu kot ponos in enkratna sreča, da je živel med nami človek, ki smo ga imeli radi: Josip Broz TITO.

Slava njegovemu spominu!

O medsebojnih pravicah, obveznostih in dolžnostih

Cveta Rojina

Novi osnutek samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih je končan in posredovan tozdom v razpravo.

Družbeni pravobranilec samoupravljanja je ob pregledu samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih TOZD in DSSS ugotovil, da akt ni v skladu z Zakonom o združenem delu. V postopku sprejemanja prvotnega predloga samoupravnega sporazuma v mesecu januarju delavci tozda Imperial tega sporazuma niso sprejeli. Sporen je bil predvsem 41. člen, ki se nanaša na financiranje del in nalog skupnega pomena.

Zato je dal družbeni pravobranilec samoupravljanja pobudo za dopolnitev tega sporazuma v smislu 95. člena Zakona o združenem delu, ki določa, da pridobivanje dohodka oziroma prihodka DSSS ugotavljamo po treh osnovah in sicer:

- vrsti, obsegu in kakovosti dela
- prispevku delovne skupnosti pri poslovanju in zadovoljevanju potreb in interesov delavcev v tozd
- dohodku, ki ga ustvarijo delavci v tozd.

Ob pripravi novega osnutka sporazuma smo vse te elemente tudi upoštevali, tako da danes lahko trdimo, da le-ta ustreza vsem zahtevam Zakona o združenem delu. Poleg tega je bilo v zadnjem času o tej problematiki posredovanega tudi nekaj več strokovnega gradiva in nekaterih možnih rešitev.

Rok za dopolnitev samoupravnega sporazuma je 3 mesece, kar pomeni, da bi do 30. junija morali ta akt tudi samoupravno sprejeti. Nesprejeti samoupravni sporazum je vzrok, da imamo tudi ostale planske akte nedokončane. Dejstvo je, da je plan DSSS le začasen, da so plani tozdov, kot tudi plan DO neuskklajeni, da ni srednjoročnega plana DSSS in DO Žita. Poleg tega pa smo kot nosilci planiranja za ljubljanske tozde dolžni izdelati tudi dolgoročni plan do leta 2000.

Sprejem samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih je za celoten Kombinat izrednega pomena, in tega bi se morali v času razprave vsi zavedati.

Po tretjem kongresu

Ivan Cimerman

V duhu socialistične samoupravne misli in revolucionarne preobrazbe ekonomskih in družbenopolitičnih zasnov, odnosov in ciljev naše družbe je ta kongres osvetlil nekatera bistvena vprašanja gospodarstva.

Na prvem mestu bodo odslej vsekakor naloge, ki nas čakajo na področju dela, gospodarjenja in upravljanja.

Vsa nadaljnja preobrazba bo temeljila na razreševanju nalog tekoče in razširjene reprodukcije. Na tem področju bo nedvomno prva naloga izdelava in izpolnjevanje uporabnih metod, po katerih bomo uveljavljali nove prvine dohodkovnih odnosov. Ti bodo urejali vse nadaljnje odnose v družbeni reprodukciji in družbi kot celoti.

Čaka nas boj z vsemi oblikami neustreznih odnosov, ki jih zdaj mnogokje urejamo na načine, ki niso v skladu z družbenimi osnovami sistema, z mehanizmi, ki nimajo materialnega kritja.

Opredeliti bomo morali skupno odgovornost delavcev v organizacijah združenega dela, da na načelih solidarnosti in skupnega tveganja zagotavljajo izplačila tekočih akontacij osebnih dohodkov vsem delavcem, ustrezno njihovim rezultatom dela, neod-

visno od tekočega priliva vsake posamezne temeljne organizacije.

Na ta način bomo povečali produktivnost, zmanjšali kreditno odvisnost od bank in povečali medsebojno odgovornost za delo, poslovanje in gospodarjenje. Organe družbenopolitičnih skupnosti bo treba ustrezno zadolžiti, da bi z ukrepi ekonomske politike varovali raven porabe delavcev, ki bi ustrezala ravni njihove dosežene produktivnosti. Najvažnejša za razdelitev sredstev za osebne dohodke naj bo količina vložnega dela, sledi naj ji rezultat posameznikovega in skupnega dela vseh delavcev delovne enote.

Posebej so na kongresu opredelili predimenzionirano, razpršeno in neorganizirano delo administracije, režijo.

Neposredno proizvodno delo, ki je telesno in intelektualno zahtevno, bo moralo doživeti višje ocene.

Uravnovesiti bo potrebno tudi nesorazmerja med delavčevimi dohodki, njegovimi potrebami — porabo in politiko cen življenjskih potrebščin.

Večina sredstev, ki se zdaj pretaka po drugih kanalih, naj se namenijo za naložbe, ki so v družbe-

Nadaljevanje s 1. strani

za prvo etapo gradnje. V tej etapi so za tovarno čokolade že zgradili zaklonske, ki ga bo treba pokriti. Temelj je bil zgrajen do 1. julija. Da bi objekt pokrili s ploščo, naj Žitovi tozdi prispevajo 3 910 000 din, s čimer so se prisotni strinjali.

Bistveno vrašanje, ki so ga zastavili, pa je: ali namerava tozd Triglav-Gorenjka uresničiti svoj program v okviru DO Žito in v tem okviru po dograditvi vseh faz in pogonu nove tovarne tudi ostati — ali ne. Če nameravajo svoj program uresničevati drugje, Žitove temeljne organizacije niso pripravljene prispevati svojega deleža, da ne bi vmes prišlo do odepitve.

Mag. Boris Mayer je povedal, da je tozd Razvoj-inženiring že izdelal investicijski program za novo tovarno, ki pa ga je treba zdaj v detajlih dopolniti.

Največji problem, ki se ob tem zastavlja, pa je uvoz tuje opreme in surovin.

Tozd Triglav-Gorenjka se je zavezala, da bo do 15. junija sporočila rezultate razgovorov s Pionirjem iz Subotice in svojo odločitev pisмено posredovala vsem temeljnim organizacijam ŽK Žito.

Predstavniki vseh tozdov so menili, da moramo napeti vse sile, da bi skupno, to je v okviru Žita, vendarle dobojevali to 'bitko', ki traja malone šest let! Cene nezadržno rastejo, z njimi pa nestrpnost.

ni lasti, za prednostne, produktivne projekte, ki bodo osišeče industrije ali kmetijstva.

Delavec v združenem delu ni le gospodarski subjekt, ki proizvaja dobrine, pač pa ga moramo vse bolj obravnavati kot celostno, osvobodeno osebnost, ki se vse bolj zaveda posledic svojih lastnih odločitev in je tudi nosilec vseh akcij in odnosov.

Izhajati bomo morali iz delavčevega položaja v družbeni proizvodnji, njegovega povezovanja z drugimi delovnimi ljudmi; ko bodo izhajale vse institucije in organi iz svoje osnove — delavca v samoupravnem združenem delu, bodo tudi vsi drugi mehanizmi podrejeni njemu, ustvarjalcu nove vrednosti.

Zdrava ekonomika mora temeljiti na stoletja znanih, železnih zakonih, saj zastareli ekonomski instrumenti, ki te zakone obidejo in zamegljujejo, le slabijo rast produktivnosti. Vse bolj bodo stopali v ospredje interesi organizacij združenega dela in razširjena reprodukcija, ne pa reševanje ključnih vprašanj gospodarjenja s političnimi in državnimi mehanizmi. Združevanje in delitev dela morata postati potreba ob večjem deležu tistega, ki več pridelava.

To so nekatere misli in izhodišča s III. kongresa samoupravljalcev, ki bodo vzbujala polemike in razprave, zasnutki napotkov za jutrišnji samoupravni dan.

Poklonili smo se spominu na Tita

Tone Rems

Prvi maj — praznik dela in obletnico smrti sina naših narodov in narodnosti, našega Tita, smo novomeški in belokranjski člani delovnega kolektiva »ŽITO« počastili nadvse svečano. Ravno te dni smo si ogledali »Hišo cvetja« in se poklonili tovarišu Titu.

Na predvečer 1. maja smo se ob 10. uri zvečer odpeljali iz Novega mesta. Bilo nas je 33 veselih Črnomaljcev, Metličanov in Novomeščanov. Vodila sta nas šofer in vodič »SAP-VIATORJA« iz Črnomlja, prav tako vesela Belokranjca. Tako je noč ob pesmi in

pogovoru, za marsikoga brez spavanja, hitro minila. Že ob 5. uri zjutraj smo prispeli v Beograd na Dedinje, kjer smo se postavili v vrsto in čakali do 8. ure, ko se »Hiša cvetja« odpre. Bili smo prvi. Na srečo smo imeli lepo vreme tako, da je čakanje še kar hitro minilo.

Malo pred osmo uro smo se v koloni odpravili proti »Hiši cvetja«, kjer smo se z žalostjo v srcih ob grobu poklonili našemu tovarišu Titu. Mislim, da bo to

Nadaljevanje na 3. strani

Žitovi delavci »Po poteh partizanske Ljubljane«

Ivan Cimerman

V sončnem pomladnem jutru korakajo žitovci po poteh, kjer je med vojno bodeča žica obdajala okupirano Ljubljano

Ljubljana, ki je dobila naziv mesta-heroja in je bila v času italijanske okupacije obdana z bodečo žico in bunkerji, je letos po 36 letih znova obudila spomin na 9. maj, dan osvoboditve. Nepregledne množice so se letos zlivale na Trg osvoboditve, da bi počastile spomin na vse tiste, ki žive v naši zavesti kot žrtve in graditelji velikanske stavbe, ki smo jo začeli graditi takoj po vojni.

Letošnjega, 25. pohoda, se je udeležilo več kot 60 tisoč ljudi. Med valovanjem tisočeri glav smo stežka našli »Žitov grb« na dvignjeni tabli in se priključili čakajočim. Do Fužin, koder je bil start, smo se komajda prebili. Našega maratonca, Lojzeta Polovška, ki je bil eden glavnih organizatorjev, je čakal zvečer še tek na 28 kilometrov. Z mladinkami iz Vrhnik je prispel tudi direktor Košak, iz bežigradske pekarnice pa smo spet srečali Jožeta z družino, vse štiri Meznariče. Pogrešali smo nekatere tozde.

Zastave so se vile ob lično urejenih hišah in poljih, razdihanih v majski lepoti do golovškega gozda, koder so brigadirji lepo uredili in nasuli gozdne poti. Le znamenja, kamniti stebri z napisom in vklesano bodečo žico, so nas spominjali, da gremo po poti, koder so potekali najhujši zaključni boji za mesto, ki se je v nekaj desetletjih prelevilo v giganta, v katerem okrilju žive skoraj vse naše narodnosti in narodi. Le dvajset metrov s poti skreneš in še lahko opaziš s praprotjo in mahom poraščene strelske jarke, v katerih je omahnilo marsikatero mlado življenje v svojem najlepšem pomladnem vzponu. Sežeš v roke prijatelju, ki ga nisi videl vse leto. Vojak Vojo Simič, ki mi koraka ob boku, mi zaupa:

»Slovenija me je tako prevzela, da mi bo hudo oditi nazaj v Niš. Kot popje se mi odpirajo ti delavni in malce vase zaprti ljudje. Ko odprejo srce, so enkratni!« Ko se spuščamo pri Galjevici na Dolenjsko cesto, steče beseda o Dolomitih, ki se blešče v daljavi. Tu je nekaj časa prebival naš glavni štab in med nami je sin borca Toneta Pogačnika, ki je tam padel. Bil je kurir in večkrat se je moral z lažnimi propustnicami, preoblečen v kmeta, prebijati na drugo stran žične ograje.

In naša četica, ki se v jedru ne spreminja, se krepi s prijatelji, ki jih imamo po drugih delovnih organizacijah, z znanci, sopotniki, novimi obrazi. Požirek, dva krepilne pijače, pesem, ki jo zapojemo z mladimi literati iz Dravelj, tiste ponarodele, za katere je napisal med vojno besedilo Mitja Ribičič, kot nam pove pesnica Lili.

In spet zaključimo letošnji krog, okrog 12 kilometrov hoje je bilo. Nemirno valujočim množicam spregovori Marjan Orožen: »Ljubljana je ponovno dokazala, da gori tisti ogenj, ki so ga prižgali prvi partizani v naših srcih še naprej, prešinja nove rodove... Ta pohod je manifestacija zavesti, enotnosti in privrženosti izročilom naše velike narodnoosvobodilne borbe...«

Razigrani smo še malce posedli in si povedali še marsikaj, kar si sicer ne bi, zdaj pa so se med nami spletle zaupnejše vezi. Misli in sodbe udeležencev so se v tem vedrem dnevu stekale v eno: lepo je bilo!

Jože Meznarič, tozd Pekarna Bežigrad: »Z vso družino sem prišel, trinajst let že prihajava z ženo, otroci so se nama pridružili, ko so shodili. Nekaj nepo-

zabnega preveva vsa to množico, in še bomo prišli.« Jožica Filipovič iz tozda Šumi je nosila na prsih pravo zbirko značk z različnih pohodov: »To je edinstveno!« je dejala. »Ob takih dnevih spoznamo, da nas druži neka močna vez in da nas taka vez mora družiti, če hočemo ohraniti bratstvo in enotnost naših narodov.«

Ivanka Šlajnar, tozd Pekarna Vrhnik — je sekretarka mladinske organizacije in pritegnila je mnogo deklet: »Takšna oblika

druženja mladine je zelo ustrezna. Kot enotna skupina smo danes zbrani vsi mladinci in spoznavamo sodelavce iz drugih tozdov. Radi bi videli, da bi se Žitova mladina srečevala še kje drugje — morda na delovnih akcijah, ki bi jih morali organizirati skupno. Ta pohod pa nam bo ostal v spominu kot veličasten izraz skupnega mišljenja. Glejte — vsa Slovenija je tu zbrana, tudi od drugod jih je mnogo; imamo občutek, da smo del nečega velikega.«

Količinska razmerja, dozacija surovov, sladkorja in sirupa pri proizvodnji bonbonov je potekala doslej volumetrično (z merjenjem volumna). Edina firma za avtomatično tehtanje je bila pred štirimi leti Ter Braack. Na letošnjem sejmu sta se ji pridružili še Otto Haensel in Hamac Hoeller. Na področju predelave mok in zdrobov v različne končne proizvode z instant lastnostmi je le viden napredek.

Prav ista je podoba na področju opreme za pakiranje moke, čokolade, bonbonov, strojev za paletiziranje itd.

Firma Driam je razstavila dražirni boben za 1000 kg, ki ga povsem upravlja računalnik, in predstavlja na tem področju zadnji dosežek.

Ob koncu si lahko zastavimo vprašanje: Kdaj bomo začeli v Jugoslaviji proizvajati strojno opremo za konditorsko industrijo? Jugoslovanska strojna industrija skoraj ne proizvaja nobenih strojev za proizvodnjo konditorskih proizvodov, razen enostavnih pakirnih strojev, nekaterih črpalk, rezervoarjev za konditorske mase. Zato smo odvisni od uvoza glavnih konditorskih strojev iz Zahodne Nemčije, Anglije, Holandije, Švice in drugih držav.

Od vzhodnih dežel je nastopila v razkošnem paviljonu vzhodnonemška firma Nagema, ki je prikazala stroje, zanimive za nas. Po kvaliteti sicer niso enakovredni zahodnim, vendar so mnogo cenejši. Tudi postopek za pridobitev dovoljenj je bil do nedavna enostavnejši. Seveda otežuje poslovanje z Vzhodno Nemčijo dejstvo, da njihovi državljani ne morejo potovati preko meje, kadar bi ravno hoteli.

Tržišče je vse bolj mednarodno, takšna je tudi konkurenca. Tehnologija, ki odgovarja evropskemu trgu, je merilo kvalitete za ves svet, saj so tu kriteriji najstrožji in kvaliteta proizvodov najboljša.

Slediti razvoju z največjimi možnimi koraki je edina možnost, ki nam preostane, če nočemo zaostati. Soočanja s svetom na takih sejmi, kot je bil Interpak, pa vnašajo v nadaljnje delo novo delovno vneto in sveže ideje.

Novosti s svetovnega sejma Interpak uveljavimo doma

Bojan Rak

Vsaka štiri leta je v Düsseldorfu največji svetovni sejem konditorske opreme in pakirnih strojev. Letošnjega so se udeležili žitovi predstavniki iz tozda Razvoj-inženiring Boris Mayer in Bojan Rak, iz tozd Šumi Branko Mihelič in iz tozd Imperial Andrej Cimerman.

Na ta sejem so se naši predstavniki napotili zato, da bi se seznanili z vsem, kar je bilo v tem obdobju doseženo v konditorstvu. Največje spoznanje, ki nas je navdalo, je bilo, da svet drvi naprej z nezadržnimi koraki in tempom. Človek postane nestrpen, ko vidi, kako je svet aktiven, kako napreduje. Kljub temu, da se zavedamo, da ne moremo toliko investirati v naj sodobnejšo opremo, kot bi želeli, pa moramo temu razvoju slediti na področju tehnike in tehnologije, kajti vemo, da se bomo z našimi proizvodi pojavili tudi na zahodnem tržišču, kjer bo za dosego ustreznih cen pomembna kvaliteta. Z rami ob rami moramo tekmovati z najboljšimi ponudniki iz Evrope in sveta. Konkurenti z zahodnega tržišča lahko poceni kupujejo neuvoženo opremo najboljših kakovosti, mi pa se moramo boriti s kopico težav za uvoz opreme. Za tozd Šumi lahko rečemo, da je sedaj opremljen s tehnologijo, ki do sejma Interpak ni naredila bistvenih korakov naprej, prav tako je z Imperialom.

Za Gorenjko vemo, da potrebujemo novo opremo. Zanj smo v tozd Razvoj-inženiring vložili ogromno študija in truda. Izdelali smo ustrezen elaborat, v katerem so predloženi dotedanji najmodernejši stroji in oprema za proizvodnjo čokolade. Za izgradnjo nove Gorenjke bomo vezani na uvoz ključne opreme. Doma bomo izdelali razne cisterne za uskladiščenje čokoladnih mas, transportne sisteme, črpalke, povezovalne elemente med posameznimi stroji, tehtnice itd.

Na tem sejmu smo hoteli tudi prekontrolirati tehnološke in tehnične odločitve, ki so predvidene v investicijskem programu za Gorenjko.

Prišli smo do zaključka, da je koncept tehnološkega postopka še vedno moderen, aktualen in nudi ekonomičen produkcijski proces, saj jamči za kvalitetne izdelke in konkurenčen nastop na tržišču. Potrebne bodo nekatere manjše dopolnitve tega programa, kot je vključitev sodobnejše in cenejše opreme za oplemenitve čokoladnih mas.

Novosti Interpaka — in mi

Bistveno novih, revolucionarnih dosežkov na tem področju na tem sejmu ni bilo videti. Glavna prizadevanja proizvajalcev strojne konditorske opreme so potekala v boju za večjo produktivnost.

Nadaljevanje z 2. strani

Poklonili smo se...

za vsakega izmed nas nepozaben spomin. Na Dedinjah smo si ogledali še muzej »25. maj«, kjer smo videli razstavljen predmete, ki so jih tovarišu Titu podarili otroci, delovni ljudje in vojniki naše domovine, ter tuji državniki. Tu so razstavljeni tudi štafetne palice, ki jih je prejel. Po ogledu muzeja smo si z avtobusom ogledali Beograd, nato pa smo se odpravili na Kalemegdan, kjer smo si ogledali »Vojni muzej«.

Utrujenim in lačnim se nam je zelo prileglo kosilo v hotelu »Putnik«. Po kosilu pa smo se napotili v Kragujevac, kjer smo videli tovarno »Crvena zastava« in si ogledali muzej in »Spominski park Šumarice«. Vsem nam je znano, da je tu 21. oktobra 1941 prišlo do največjega pokola nedolžnih ljudi. V enem dnevu je bilo ubitih 7000 ljudi, med njimi 300 učencev od 4. do 8. razreda gimnazije, 18 profesorjev in 15 otrok, mlajših od 12 let. Ob teh številkah in ob 33 grobnicah, človeka res lahko pretrese.

Po ogledu Šumaric smo se odpeljali proti Topoli, središču Šumadije, kjer smo si na Oplencu

ogledali cerkev sv. Đorđa, ki jo je dal zgraditi kralj Peter I. V kriпти je grobnica dinastije Karađorđevićev. Cerkev ima pet kupol, obložena je z belim marmorjem, notranjost pa je okrašena z mozaiki. Tu najdemo 15 000 različnih nians barv, ki ne zbledijo, vse, kar je rumenega, pa je pozlačeno. Iz tega vidimo, da je to res bogata in dragoce na cerkev. Danes je to muzej, ki kaže razkošje, ki si ga je pridobila rodbina Karađorđevićev. To je druga najbogatejša pravoslavna cerkev na svetu, ki je zgrajena sredi lepo urejenega parka z najrazličnejšimi drevesi. Oplenac je bil kraj, kjer smo tudi prenočili. Da ne bi mislili, da smo šli takoj po večerji spat! Saj bi ne bili Dolenjci, če se ne bi še malo pozabavali. Kar z avtobusom smo se odpeljali v Arandelovac na ples, kjer smo se razveslili ob lepi srbski narodni glasbi. Na našo željo pa so zaigrali tudi nekaj naših pesmi — valčkov in polk. Čeprav je bil za nami naporen dan, pa nismo bili toliko utrujeni, da ne bi mogli zaplesati. Tudi kolo nam je šlo kar dobro »od nog«. Čist

in svež zrak na Oplencu je omogočil, da smo dobro spali in nas je v soboto zjutraj zbudilo prijetno sonce. Vreme je bilo kot naročeno. Po zajtrku smo si vsak zase ogledali še park Oplenac in po kosilu ob dvanajstih odrinili proti Avali pri Beogradu.

Na Avalo smo prispeli ob treh popoldan. Videli smo spomenik ponesrečenim ruskim oficirjem v letalski nesreči leta 1964, ter spomenik »Neznanemu junaku«. Televizijski stolp na Avali, ki je visok 205 metrov in ima na višini 130 metrov restavracijo, smo lahko videli le od spodaj. Tedaj so imeli ravno odmor in nismo mogli na vrh. Zato smo se odpeljali kar proti domu, kajti čakala nas je še dolga vožnja. Ustavili smo se v Novski, kjer smo večerjali in malo zaplesali. Potem smo nadaljevali vožnjo do Novega mesta.

Mislilim, da smo vsi odnesli lepe vtise z našega prvomajskega izleta. Verjetno nikomur ni žal, da je tako preživel prvomajske praznike. Ob lepotah, ki smo jih videli in ob prijetnih uricah, ki smo jih preživeli skupaj, bomo pozabili na vse hudo, ostali bodo le prijetni in nepozabni spomini.

Slovenska zemlja naj da 85% potrebne hrane?

V srednjeročnem obdobju, ki je pred nami, naj bi v Sloveniji pridelali 85% vse hrane za lastno oskrbo. Tako napoveduje družbeni dogovor o uresničevanju plana razvoja kmetijstva, živilstva in ribištva. Največji problem je seveda denar, sredstva za intervencije in v kmetijstvu in porabi hrane v tem petletnem obdobju.

Na seji republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano koncem junija so predlagali, da bi naj dobili ta sredstva iz republiškega proračuna, delno iz davka na osebne dohodke delavcev in delno iz davka od prometa proizvodov in storitev. Po drugem predlogu pa naj bi sredstva za intervencije zbrali iz dohodkov tozdov in delovnih skupnosti — na osnovi bruto osebnega dohodka, iz dohodkov kmetov — na osnovi katastrskega dohodka in iz dohodka delovnih ljudi, ki z osebnim delom in sredstvi v družbeni lasti opravljajo gospodarsko ali drugo dejavnost (na osnovi bruto osebnega dohodka).

Poenotenje razdrobljenih programov v kmetijstvu in zakon o intervencijah sta dve najpomembnejši temi s seje. Razprave o tem še potekajo.

21. julija otvoritev nove Žitove pekarnice v Trebnjem

Ivan Cimerman

Nova pekarna v Trebnjem je bila zgrajena v rekordnem času

Poleg nove pekarnice v Kočevju je skoraj neopazno zrasla tudi pekarna v Trebnjem. Grajeni sta na enak način, pa tudi obratovati bosta začeli skoraj istočasno. Delovišče v Trebnjem vrvi. Delavci GP Zidar iz Kočevja in Pionirja iz Novega mesta so glavna dela že opravili. Delovodja Ivan Skočec nas je seznanil s potekom del.

Začetek junija je bil, vreme prekrasno, materiala so imeli dovolj. Tlaki so bili pripravljeni za montažo strojev, ventilacijo so obložili z izolacijsko oblogo, zidarji so delali fasado. Električarji morajo povezati napeljavo. Plastični kotel za kurilno olje iz medvoškega Donita že čaka, da ga vgradijo. Tudi iz zagrebške Termike so že pripeljali krušno peč, ki bo kmalu sestavljena. Dve peči z zmogljivostjo 600 kg na uro bosta zadoščali za potrebe Trebnjega in okolice. Zanimivo je, da so za upravne prostore namenili le dve sobi! Vsa režijska dela, ki bremene proizvodnjo, bodo opravljali v Novem mestu, tod bodo zaposleni le neposredni proizvajalci.

Stevo Radakovič, ki je vse svoje moči posvetil pekarstvu in dela sedaj v novomeški pekarni, bo duša novozgrajene trebanjske lepote. Po devetnajstih letih dela bo prevzel to novo pekarno na svoja, tudi žakljev vajena pleča, in po samozavesti, ki jo izžareva, lahko sklepam, da bo tudi uspešen.

»Lahko trdim, da imam ves strojni park v mezincu,« se nasmehne. »Nešteto krat sem sodeloval pri montažah in tudi sam vzdrževal stroje. V tej pekarni ne bo vzdrževalca, tovrstna dela bom kar sam opravil.«

Osem jih nameravajo zaposliti, od tega štiri ali pet oblikovalcev. V začetku bodo napekli 2,5 tone na dan. Zdaj vozijo za potrebe teh krajev kruh iz Novega mesta, po 1,6 do 1,8 tone dnevno. Poleg njih napeče še zasebni pek iz Mirne okrog dve toni kruha dnevno.

V začetku bodo posvetili posebno pozornost posebnim kruhom. Iz peči bodo romali ovsen, ajdov, koruzni, oljni, krompirjev — trebanjska posebnost, in drugi »posebneži«.

Seveda bodo morali upoštevati želje in potrebe potrošnikov, kakršne so vladale na tem tržišču doslej, nato bodo počasi vpeljali novitete. Ena teh bi bile črne sendvič štručke za gostinstvo. Zdaj vozijo s Primorske 40 dkg težak kruh, ki ga nazivajo Ro-

zinec, tega bodo poskusili napeči sami, zatrjuje Stevo. Seveda potrebujejo še izkušenega mešalca. Na Darka Golobiča merijo, ta vé veliko o svojem delu, zanesljiv in izkušen da je, trdijo. Poudarek bo na trajnejših kruhkih, vsega bodo napekli okrog 15 vrst! Tudi s trgovsko mrežo v Trebnjem bodo morali najti skupen jezik. Tu so še šole, pa obrati družbene prehrane, vrtci, menze. Vsem bo zadišal »prednosom« svež, hrustav kruh, na katerega ne bo treba čakati, da ga vsak dan pripeljejo iz Novega mesta, kot doslej.

Stevo Radakovič je ves vnet in preudaren hkrati. S čimmanjšimi stroški nameravajo v najkrajšem času povrniti sredstva, vložena v projekt, katerega predračunska vrednost je bila tri milijarde starih dinarjev.

Velika pridobitev za Trebnje

Ker smo hoteli slišati tudi mnenje predstavnikov občine Trebnje, smo s Tonetom Remsom in Stevom Radakovičem obiskali predsednika izvršnega sveta trebanjske občine, Naceta Dežmana in predsednika skupščine občine, Toneta Žiberta.

Trebnje, Mirna in Mokronog z okoliškimi kraji so tista središča, ki bodo z radostjo dočakala otvoritev nove Žitove pekarnice. V teh krajih so tudi večje delovne organizacije, kjer je zaposlenih večina Trebanjčanov. Samo Trebnje šteje 17 260 prebivalcev.

Tone Žibert: »Ze deset let, odkar smo zaprli pekarno v Trebnjem, občutimo pomanjkljivo oskrbo s kruhom. Imamo težave pri dovajanju kruha od zasebnika v Mirni in iz Novega mesta. Zlasti v zimskem času, ob poledicah, snegu in drugih neprilikah, so ljudje to občutili. Prebivalstvo vse bolj narašča, leta 1969 je bilo v naši občini le 1800 zaposlenih, zdaj pa jih je že več kot 4000. Poleg potreb po kruhu naraščajo tudi potrebe po pecivu in mlevskih izdelkih ter drugih živilih. Z novimi proizvodnimi obrati Kemije-Impexa v Velikem Gabru, kjer bo zaposlenih okrog 50 delavcev, bodo te potrebe še narasle.«

Cena v Trebnjem spečenega kruha bo seve enaka novomeški, le stroški prevoza se bodo občutno znižali. Vse težave prevoza pa bodo s tem odstranjene.

Nova pekarna bo pridobitev za primer, če bi bilo Novo mesto odrezano od Trebnjega (vojno stanje). Razmisliti pa je treba tudi o agregatu v Novem mestu,

V začetku septembra poskusna peka kruha v novi kočevski pekarni

Ivan Cimerman

Kočevska pekarna dobiva vsak dan bolj svoj dokončen obraz

Zadnji dnevi junija. Obrtniška dela gredo h kraju, nova pekarna dobiva vse bolj pravo lice, ki se bo kazalo javnosti. Nemir je čuti v stari pekarni, v prostorih nekdanje grajske konjušnice. Sajasti strop ob dotrajanih pečeh v nešteto krat adaptirani »podrtiji« se lušči, strojna oprema, iz katere bo komaj mogoče izvleči kakšen uporaben del ob selitvi, daje iz svojega drobja poslednje tone. Okna, skozi katera se prebija krmežljava svetloba, radovedno zro. Vse preživlele, drobne reči, neme spremljevalke usod teh marljivih ljudi, bodo kmalu preteklost.

Nekaj strojev, kot sta mešalni in slaščičarski z usodnim imenom Fortuna (usoda), bodo lahko odpeljali s seboj. Opremo pa bodo odpisali in jo uporabili za rezervne dele. Če bi te stroje zdaj razmontirali in jih hoteli na novo sestaviti, bi preprosto — razpadli.

Od sedanjih 115 ton devetih vrst kruha in desetih vrst peciva mesečno se jim obeta povečanje proizvodnje za okrog 50%. Z novo tehnologijo bo mogoče marsikaj lažje opraviti, zlasti pa bodo kos velikemu povpraševanju ob sobotah in praznikih, ko morajo podvojiti peko. »Ob letošnjih majskih praznikih, je bila prava norišnica,« trdi direktor Dušan Tošaj. V delo se je vključilo vse »kar leze ino gre«, od pekov do direktorja, da so napekli zahtevanih 9,5 ton. Za nekatere peke ni bilo praznikov!

Slaščičarna, ki zdaj zaposluje šest delavk, je prav tako pomemben sestavni del kočevske pekarnice. Nove delavnice jim bodo opremili z naj sodobnejšimi stroji. Zadnje mesece se usmerjajo zlasti v prodajo slaščičarskih izdelkov v plastičnih folijah, ki jih prodajajo zanje v prodajalnah Name in Mercatorja. Z zaščitno prevleko obdajo kremšnite, krem rezine, zagrebške rezine in tortice. Kočevjarji zelo radi kupujejo te izdelke, tako da se je zaradi te prodaje povečala proizvodnja za okrog 20%. Na tem področju si še marsikaj obetajo, saj dober glas seže v deveto vas.

Ista usoda kot staro pekarno, bo doletela tudi prodajalno, ki jo loči le dvorišče, prek katerega so kar na deski nosili svež kruh na prodajne police. Ne kruha ne peciva jim ni bilo treba razvažati s kamionom, saj so kupci sproti pokupili vse, kar so dali na police, prodali pa so do 30% proizvedenih izdelkov pekarnice. Tudi 1 000 000 din bruto prometa mesečno, kolikor so iztržili v tej prodajalni, je vsota, ki jo je treba pri nadaljnjih načrtih upoštevati. Prodajalno bodo porušili zato, da bi razširili križišče sredi Kočevja, kjer stoji.

Poletni utrip gradbišča

Na gradbišču nove Žitove pekarnice se ponuja obiskovalcu slika mravljišča: vrvenje in hlastno zaključevanje zadnjih del. Na

Stroški silijo k naglici!

Po elaboratu iz marca 1980 je znašala skupna predračunska vrednost investicije 29 143 596 din. Naraščajoče cene so neusmiljeni vzpodbujevalec, da končni stroški ne bi narasli preveč, kar je okrutna praksa našega gradbeništva.

Vsa administrativna dela za trebanjsko pekarno bodo opravljali v Novem mestu; režijskega dela torej ne bo, le proizvodno. Radi bi v najkrajšem času izplačali ta dolg in začetna dela bodo štedljiva ter preračunana na najmanjše izdatke.

Veliko število gostinskih lokalov in naraščajoče prebivalstvo, ki se vse bolj seli v središče, naselja, pa bo kmalu sprejelo to krušno pridobitev, ki bo dala kraju svojski pečat in preusmerila odvisnost v oskrbi z novomeških na domača tla.

strehi so opravili zadnja izolacijska dela, v proizvodni hali so privarili okenske okvirje. V kletnih prostorih zalivajo cementna tla s smolo in razvijajo zaščitno lepenko. Nekaj pregulav jim povzroča talna voda, ki pa so jo že ukrotili, teren je namreč močviren.

Ta dopoldan je bil na gradbišču delovodja GP Zidar Kočevje, Marjan Novak, ki je zadolžen za gradbena dela. Povedal je, kaj morajo še narediti: »Polagamo opaže za odvozno—dovozno rampo za kruh. Predvidevamo, da bomo opravili ta dela v treh dneh. Kljub dežju, ki nam občasno nagaja, smo morali marsikaj postoriti. Zagotovljeno imamo vse gradivo, ki nam je potrebno, zato tudi ni nobene ovire, da ne bi dokončali del v predvidenem roku.«

Tudi skupina, ki je zadolžena za napeljavo vodovodnih cevi in centralne kurjave, je bila sredi največjega zagona.

Največ dela in časa je zahtevala gradnja atomskega zaklonišča, ki je pogoltno neverjetne količine betona, da bi ustrezalo predpisom.

Celotna slika gradbišča vse bolj dobiva končni izraz. Urediti morajo še okolico in asfaltirati dovoze. In Kočevje bo bogatejše za veliko »krušno mati«, pekarno, ki bo skrbela za to, da ne bo nikdar zmanjkalo kruha.

Metka bar v srcu Kočevja

Nasproti Name v strogem središču Kočevja, je Žitov Metka bar. Nekaj let nazaj je bilo to priljubljeno shajališče mladih, zdaj se je malce uneslo, manj hrupno je. Na terasi, obkroženi z redkim grmičevjem pa posedajo različni gostje. Anica Petek, ki vodi lokal, nam pove, da je bil eden prvih lokalov v Kočevju in da se že 23. leto srečuje s svojimi stalnimi gosti. Sprva je bila tu mlečna kuhinja, malice si dobil, hrano za šole in vrtce so pripravljali, prodali so mnogo mlečnih izdelkov. Ko je občina ukinila dotacijo, je ugasnilo tudi ognjišče kuhinje. Združili so se z Žitovo pekarno.

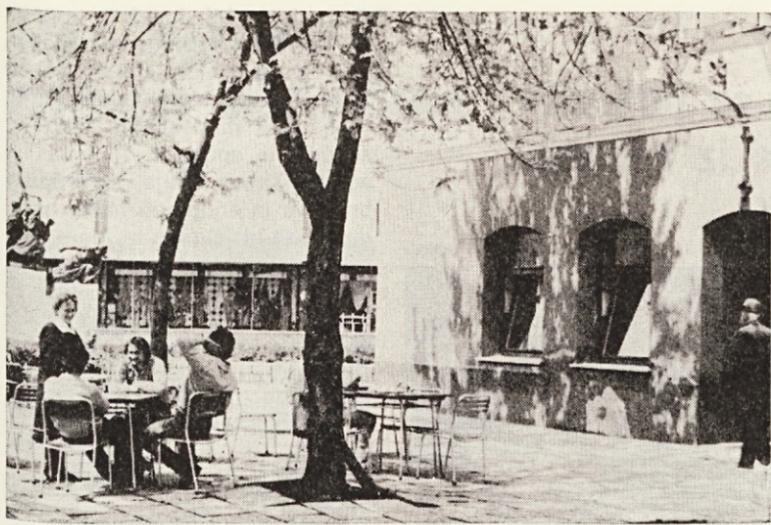
Dandanes nudijo gostom žgane pijače, tudi mleko in čaj po želji, sendviče, sokove in drugo. Po mlečnih proizvodih ni pravega povpraševanja.

V velikem, z redkimi gosti, obljudenem prostoru stoji glasbena skrinja; ura je enajst, glavni gostje še pridejo.

Nekaj trpkih besed pade na račun mladine, razgrajanja in discipline. Kot opravičilo ali spoznanje, zakaj je zdaj v nekdanji mladinski sobi — skladišče, tudi morala mora imeti svoje občinske stražnike.

Eden izmed mladih, Anton Žnidaršič, meni, da je to še vedno lokal za mlade. Zbirajo se v mestni kavarni, v hotelu Pugled in tu, predvsem popoldne. Starejši ljudje zahajajo dopoldan predvsem na bežno okrepčilo, ob opravičilih v mestu.

Žitovega peciva ne morejo prodajati, ker se navzame cigaretne dima. Zdaj, ko so ga začeli pakirati v plastične folije, bodo menda to tvegali?

Metka bar ima vse možnosti za prodajo žitovih izdelkov in gostinsko dejavnost, ko bodo podrla staro žitovo prodajalno

V srcu Kočevja — več drznosti! Na tako strateški točki bi se lahko ob primerni dotaciji razvil pomemben lokal, nekakšen kočevski šumi, kot je v Ljubljani v Gradišču, se mi zdi.

O načrtih spregovorimo: pregraditi nameravamo ta veliki prostor, delikatesa naj bi bila na eni in stoječi bife na drugi strani. Toda:

ker raste nova kočevska pekarna in že vonjajo svež kruh v avgustu, je ta skrita možnost za boljši dohodek malce v ozadju.

A vendar: staro prodajalno ob stari pekarni bodo porušili, tu pa je prostor kot nalašč za vse žitove proizvode, da dobi ob njih gostinstvo v srcu mesta močnejši utrip!

Zlatozapečeni kruh iz Brežic

Ivan Cimerman

Šestindvajsetega decembra leta 1979 smo slavnostno odprli novo žitovo pekarno v Brežicah. Pekarna v Krškem ni bila več kos naraščajočim potrebam Brežic in Krškega, pa tudi vsakodnevni prevozi kruha v Brežice so postali obremenjujoči. V tem času se je prvotna nezaupljivost, kakršno čutijo ljudje ob vsem novem, umaknila, in zdaj brez te pridobitve ne bi več mogli shajati. Direktorica Zlata Vidmarjeva in delavci iz neposredne proizvodnje so nam predložili prehojeno pot in težave, s katerimi se srečujejo.

Največ preglavic so imeli z montažo Gostolovih peči. Ker novih peči, ki delujejo po principu segrevanja olja s plinastim, trdim ali tekočim gorivom, niso pre-

mentiranimi primerjavami na vseh družbenopolitičnih ravneh občine in republike, so uspeli pri prizadevanjih, ki — začuda, niso rodila »vroče krvi«, in katerih rezultat se zdaj že kaže. Koncem junija so tako napekli 64 % posebnih vrst kruha.

Za moko iz cistern še ni kalkulacije stroškov

Moko skladiščijo v dveh silosih po 50 ton, kar jim zadošča za 10 dni. Silosa delujeta brezhibno od vsega začetka. Namen te investicije je bil cenejši transport in s tem cenejša moka. Kot zatrjujejo v Krškem, pa še vedno ni kalkulacije, ki bi razmejila stroške pakiranja in manipulativne stroške moke v razsutem

Direktorica Zlata Vidmarjeva in vodja splošnih zadev Kristina Blatnik-Fuksova (desno)

jeli, pač pa samo dele — vzhalne komore — so jih nadomestili z drugimi. Po zatrjevanju Alojza Grmška te komore niso oddajale ustrezne vlage ne toplotne za normalno pripravo testa. Nadaljnji »porodni krči« novorojene pekarnice so se kazali pri slaščičarskih izdelkih, saj so do konca junija letošnjega leta lahko izdelovali le enokomponentno pecivo. Zdaj so po investicijskem programu dobili stroj Rheon za dvokomponentno pecivo. Začel je delovati s polno močjo; ta stroj je visoko produktiven. Tržišče, na katerega naj bi prodajali, pa je še neraziskano in skrbi jih, kako bodo te nove izdelke prodali. Prodajna služba tozda Blagovni promet bo morala v tej smeri ukreniti vse, da stroj ne bo stal in da se bo v najkrajšem času obrestoval.

Na območju Brežic in Krškega so pred otvoritvijo žitove pekarnice napekli 70 % osnovnih vrst kruha. Plan tozda Pekarna Krško, ki vključuje tudi obrat v Brežicah, je napovedal za leto 1980 3 200 000 kg pekarskih proizvodov. Od tega je znašal delež posebnih kruhov 32,8 % in 7,2 % peciva. Vse več napečejo posebnih kruhov in razmerje so izboljšali tako, da je bil delež le-teh 60 %.

Prepričevanje na osnovi analiz

Podražitev energije, surovin, dodatkov in vsesplošno zviševanje cen, je prisililo pekarske delavce v Krškem, da so se lotili akcije za takšno peko, ki bi naj razmerje 60 % osnovnih vrst kruha in 40 % posebnih spremenila v prid posebnih kruhov. Poprečno razmerje posebni—osnovni kruh v Sloveniji dosega že 75 : 25 %. Dilema je bila: ali preprečevalni ukrepi in kompenzacije ali pa poslovanje z izgubo. S prepričevanjem, dokazovanjem in doku-

stanju. Peki pa hočejo kalkulacijo! Ta investicija bi se morala odražati pri delni pocenitvi moke.

Pet ton dnevno, ob konicah osem

Poleg Brežic oskrbujejo iz te pekarnice še okoliške kraje: Skopice, Cerklje, Čatež, Bizeljsko, Sromlje. Alojz Grmšek, ki je ob mojem obisku nadomeščal vodjo proizvodnje, je zatrdil, da s pečmi, ki jih imajo, napečejo do 400 kg kruha na uro in komaj dohajajo 8 ton, kolikor ga zahteva tržišče ob konicah. Zato začenjajo takrat z delom opolnoči. V Gostolu so jim sicer obljubili peči z zmogljivostjo 1200 kg/h, vendar že leto in pol delajo s temi, nadomestnimi. Peči, bistvo pekarnice, so tako ozko grlo proizvodnje.

Kvaliteto kruha so zelo izboljšali z novim oblikovalnim strojem Kekec. Tudi stroja za pakiranje in rezanje kruha sta nedvomno precejšnja pridobitev.

Srečko Štangel, vodja ekspedita in šofer Miloš Krošelj sta pravkar končala z oskrbo. Povedala sta, da začno razvažati ob petih zjutraj. Oskrbujejo trgovine, menze, šole in delovne organizacije kot so IMV, Tovarna pohištva Brežice, Slovini in tudi bolnico. Svetla, čista in moderna hala je tale ekspedit. Le zavesa, ki bi zavrla občuten preprih, jim še manjka.

Drago Škofljanec, ki je uradno vzdrževalec, poleg tega pa še nabavni in nazira skladišče, bi rad videl, da bi imeli v brežiški pekarni kanal, na katerega bi lahko postavili avtomobil za popravilo. Zdaj morajo peljati pri vsaki okvari avto v Agroservis, kar pa je drago.

Slaščičarka Darinka Jamnik skrbno oblikuje torto: TOMAŽU ZA 5. ROJSTN DAN piše s smetano v čokoladno srce, obrobljeno z belim vencem.

Peči za pecivo so najsoodnejše, naše. Tudi sejalno napravo, ki smo jo dobili od nemške firme Dietrich-Reimelt, bo kmalu začela izdelovati Kovinarska iz Krškega, prav tako silose, kar je dokaz, da vse bolj zaupamo domači tehnologiji in znanju.

Kadrujejo doma, oprti na izkušnje delavcev

Več med zunanjim svetom in pekarno v Brežicah je vodja splošnih zadev Kristina Blatnik-Fuksova. Opravlja dela tajnika samoupravnih organov, obveščanja, urejanja samoupravnih aktov, zadev SLO; sklicuje, dopisuje, koordinira, sama predstavlja skupne službe v malem: »Za 60 ljudi skrbim, 22 žena je med njimi. Kadre za pekarstvo smo dobili iz pekarnice Krško in prek objav. Laže je s slaščičarji. So mlajši in kvalificirani, skoraj vsi iz Živilskega šolskega centra v Mariboru.

Stanovanjska vprašanja imamo skoraj vsa rešena. Letošnji fond za izgradnjo nudi 270 000 din. Odkupili bomo dvosobno stanovanje. Pred kratkim smo kupili počitniško prikolico, ki jo bomo postavili v Novalji na Pagu,« še pove. In že odhiti. Pisati mora poročilo z uspele vaje civilne zaščite.

Zvišane norme

Da bi dosegli večjo produktivnost in dohodek, so zvišali norme pri peki. Od prejšnjih 97 kg na uro morajo zdaj napeči 100 kg. Čim manj odpadka in čimveč hlebčkov z zlatorumeno skorjo, ki je na novih strojih mnogo lepša kot poprejš!

Od 10 do 11 ton, kolikor napečejo v vsem tozdu, znaša delež brežiške pekarnice poprečno 4,5 ton dnevno, pri 30 vrstah izdelkov. Rezultati prvega trimesečja 1981 pa dajejo vzpodbudo tej naši najmlajši in po estetskem videzu — najlepši pekarni.

In kaj ji daje lep videz? Mladostno in svetlo je povsod. Nova stavba ima svoje prednosti. Vse to dopolnjuje lepo urejena okolica in rože, breze in sadike, ki so jih zasadili okrog pekarnice s prostovoljnimi delci. Prikupna vedrina veje iz te naše stavbe sredi travnikov in polj.

Kupci o pekarni

Sosedje te le redko dobro ocenijo. Dvesto metrov so oddaljeni, v vasi Šentrupert, in povprašal sem jih, kaj menijo:

Fanika Jerčič, gospodinja: »Pet nas je vaš kruh. 800-gramski hlebčki so premajhni, kilske štruce bi radi.«

Novak Rudi, upokojenec: »Dva sva; hlebčke kupim, za naju zadoščajo. Zakaj nima ta pekarna tudi svoje prodajalne? Do mesta je daleč. Če ne prispem tja do devetih, sem brez kruha. Privatna pekarna v Slivnici peče hlebčke po 13 din, žitov hlebček pa je po 18 din. Okus je odličen. Oskrba je zdaj dobra, poprej smo morali večkrat kupiti star kruh.« Jožica Domenič, uslužbenka: »Mnogo boljši je kot zagrebški, lahko mi verjamete. Moj sin dela pri pekih v Zagrebu in ga razvažja. Topel kruh dobimo v Krškem celo ob sobotah. Kadar pridejo Zagrebčani sem, ga nakupijo večje količine.«

Laskavo priznanje! ki naj bo tudi ocena rasti, poguma in iskanja svoje lastne podobe, mesta in vloge, ki jo igra ta majhna tovarna za prebivalce Brežic in žitovcev, ki smo jo postavili.

Leto in pol po podpisu pogodbe med tozda Mlini, žito in DO »Natron« Maglaj

Ivan Cimerman

Leto in pol je minilo, odkar so predstavniki jugoslovanskih delovnih organizacij, ki sodelujejo z »Natronom« iz Maglaja, podpisali samoupravni sporazum o združevanju sredstev za modernizacijo in rekonstrukcijo te delovne organizacije. Natron papir in vreče, ki jih proizvajajo, so se samo v letu 1980 podražile za 28,2 %, na račun vse višjih cen osnovnih surovin in reprodukcijskega materiala; zastarela proizvodnja pa je botrovala slabši kvaliteti vreč.

Tozda Mlini, ki jih zastopa tozda Blagovni promet, sta podpisala omenjeni sporazum in prispevala 1 800 000 din, njun delež. Na ta način bi naj dobili od »Natrona« jamstvo za normalno prekrbo z natronsko embalažo po končni rekonstrukciji, po letu 1983. Do tega časa pa je »Natron« zajamčil nabavo te embalaže po svojih zmogljivostih, ki pa ne morejo zadovoljiti našega povpraševanja, saj so za okrog 20 % manjše od naših potreb. Koncem leta 1980 in letos so nastopile še dodatne težave pri preskrbi z reprodukcijskim materialom, zlasti s celulozo, s čimer se je proizvodnja natron papirja in vreč znižala glede na načrtovano.

»Natron« Maglaj predeluje papir v lastni tovarni, iz tega pa potem tudi izdeluje vreče. Ostali proizvajalci največkrat uporabljajo za izdelavo natron vreč uvoženi papir, ki ga za njih uvažajo sami kupci, kot so: Litopapir Čačak, Celpak Prijedor, Ivica Lovinčić — Zagreb itd.

Žito bo dobilo, kljub deležu, ki smo ga že nakazali, letos le 80 % po pogodbi zagotovljenih količin natronskih vreč.

V tozda Mlini rabijo natronske vreče za 24 kilogramov mok. Te vreče dimenzij: 320 × 180 × 720 milimetrov služijo za zbirnike,

vanje zapakirajo manjše vreče napolnjene z moko po 0,5, 1 in 2 kg. V tozda Mlini pa imamo sodobna stroja Fawema in Vollenada, na katerih lahko pakiramo samo vreče dimenzije 400 × 150 × 720 mm, ki pa jih strojno v »Natronu« ne izdelujejo. Zato jih morajo za žito lepiti ročno, kar pa je mnogo dražje. Nace Gregorka, vodja pakirnice, sodi, da moramo z manjšo rekonstrukcijo naših strojev doseči, da bomo lahko nanje pakirali tiste dimenzije, ki jih strojno izdelujejo v »Natronu«, da si prihranimo izdatke.

Medtem ko traja pogovor z Mihom Hamom, telefonično sporočajo iz »Natrona« v Maglaju, da stoje trije stroji in da ne morejo dobaviti petkilogramskih vreč za drobtine.

Dan poprej smo prosili Celpak v Prijedoru za vreče za zbirno pakiranje dimenzij, ki bi ustrezale Mlinom.

»Natron« kot proizvajalec papirja in izdelovalec vreč hkrati, zelo nerad daje svoj papir drugim tovarnam, da bi iz njega izdelovale vreče.

Prihranki pri letni količini 250 000 samo strojno lepljenih zbirnih vreč v vrednosti 1 500 000 din, kolikor jih porabijo letno v tozda Mlini, pa so lahko občutni.

»Natron« Maglaj nam torej dobavlja natron embalažo po svojih zmogljivostih, ki nam ne zadoščajo in povzročajo velike skrbi. Če ne bi podpisali sporazuma, pa bi zaviseli predvsem od uvoza, tako pa dobimo vsaj nekaj, kar nam v »Natronu« lahko nudijo. Po svojih zmogljivostih je »Natron« tretja tovarna v Evropi. Ko bo končana rekonstrukcija, bo lahko zadovoljila vse jugoslovanske potrebe. Do leta 1983, ko jo napovedujejo, pa se moramo pretolči s tem, kar dobimo z vseh vetrov domovine.

Plastika ima pomemben delež

Žitov obrat plastike na Vrhniki ima vse več naročil

Pazljivost in skrbnost pri izdelovanju folij sta lastnosti delavk v obratu plastike

Nekdanje garaže skrivajo danes dragocene stroje za oblikovanje plastičnih izdelkov. Dvorišče kar kipi od kartonskih škatel, embalaže, ki čaka na odvoz. Za odpadke in izdelke v preddverju »tovarnice« — obrata tozd Tehnični obrati je komaj najti sežen prostor. Lastnik hiše, na dvorišču katere so »zasuti« naši marljivi delavci — 12 jih je v tem obratu — se ukvarja s predelavo lesa in skladownice dopolnjuje videz. Les in plastika, dva silno iskana artikla, živita tu. Jurij Kratohvil, obratovodja, je duša vsega proizvodnega procesa. Nemiren, delaven, poln idej in zamisli, natrese dokaj kritičnih, vzpodbudnih, tudi grenkih resnic, ki jih je treba premisliti. »Lanski plan smo dosegli praktično z 10 zaposlenimi. Dva sta bila stalno na bolniški. Milijarda in sto milijonov, tega ni bilo lahko doseči. Naročila Žitovih tozdov silno nihajo. Največja naročnika sta Šumi s 30 % in Triglav s 50 %, ostalo moramo zapolniti z zunanji partnerji. Predvsem pogrešam pri naših več podjetnosti in vzpodbude. Poglejte — Peks iz Škofje Loke, ki ima mnogo manj zaposlenih kot pa naši, pekarna šteje okrog 50 delavcev, je naročil 350 000 vložkov za torte, v katere je odtisnjeno njihovo ime. Zavod SRS za rehabilitacijo invalidov nam je poslal načrte in pogodbo za nepreklicno izdelavo velike količine korit, pokrovov in druge opreme. Orbital, podjetje za knjigotrštvo, je naročilo 40 000 kosov plastičnih vložkov za igre; Primatu bomo izdelali vložke za blagajne, pokrove in drugo... Vsa ta naročila so trdna in nepreklicna.

Iz pekarnice v Črnomlju smo dobili ob začetku leta zahtevo za 195 000 kosov embalaže za kekse. Ker pa se je prodaja ustavila, smo jih zanje doslej od te količine izdelali le 10 000. Mi smo za vsa taka naročila dolžni nakupiti surovino. Ker je ne porabimo, čaka v skladišču, to je mrtev kapital, ki ga skušamo porabiti drugje. Če je drug proizvod drugačnih dimenzij, narežemo mnogo dragocenega odpadka in škoda je velika. Lanska izguba makedonskega tržišča za tozd Triglav — Gorenjka je povzročila, da je obtičalo za 400 000 din materiala v skladišču.

Med drugimi partnerji so se povezali tudi s Konditorjem, vendar komajda dohajajo naročila. Modele, v kolikor jih ne izdelajo v tozd Tehnični obrati, morajo tako delati ponoči, saj proizvodnja ne sme stati, hkrati pa ni mogoče biti na dveh krajih.

Za Žitove naročnike velja nezanesljivost naročil, ki jih lahko vsakdo samovoljno odpove, po okvirnem naročilu v začetku leta. »Nekaj mesecev smo že pod planom. Vsega ne more narediti en stroj, tisti pa, ki je delal za deficitne proizvode (rolade) zdaj stoji. Samo za orodje tega stroja smo dali 400 000 din, 7000 mark, stroj se še zdaleč ni obrestoval.«

Sami izdelali stroj za plastične tulce

Z nemško firmo Hirschler uspešno sodelujejo. Iz Nemčije so jim poslali stroj za robljenje robov tulcev za bonbone z zmogljivostjo 2000 tulcev v osmih urah. Te tulce uporablja Šumi. Doslej, do konca maja, so jih izdelali že 50 000; za enega pa dobe 49 fevingov. Drugi stroj so naredili v obratu plastike sami. Tudi za tozd Imperial so že poslali embalažne vzorce v Nemčijo, koder bodo prodajali Imperiallove izdelke iz žvečilne gume.

Vzdrževalec, zasebnik, je doma prek ceste

Zamislite si, če bi čakali na vzdrževalca iz Ljubljane — vsak od teh strojev ima točno odmerjeno vlogo in ne sme stati niti minute. Sodelavec Angelo Penko jim popravlja električno napeljava, pa tudi drugače jim pomaga.

Boj za nože, iz švedskega jekla Sandvik

Vsak izdelek iz plastike je treba obrezati z žago ali nožem, vdelanim v lesen model. Noži so iz švedskega jekla. Uvoza ni. »Priatelj mi jih daje, te nože,« zatrjuje Kratohvil, zato pa sem 10 dni delal zanj v njegovi delavnici, ko je šel na dopust. Usluga in protiusluga. Mi ne najdemo deviz za uvoz. Verjetno bo zdaj, ko neposredno sodelujemo s Hirschlerjem, lažje.«

Sovlaganje z Jugovnilom

Obrat plastike na Vrhniki čaka nova obremenitev: za kilogram kupljene plastike bodo morali iz svojega deviznega dohodka odšteti po 2 DM, da bodo dobili surovino! Leta 1980 niso imeli deviznega dohodka, letos pa bo. Najvažnejše probleme, ki se z njimi bojujejo vrhniški plastičarji, lahko strnemo: — Neobhodno skladišče bi bilo treba dozidati, za kar pa niso dobili dovoljenja. Le majhen del cementiranega dvorišča sodi k Žitu.

— Pridobiti zanesljive odjemalce, ki zapolnijo vrzeli v naroči-

Enak utrip vseh src

Šumijevi delavci so se pobratili z delavci Centrofana iz Loznice

Ivan Cimerman

Radenko Polić in Janez Urbas (desno) izmenjujeta listini o pobratenju

Tridnevno bratsko srečanje tozd Šumi z delavci tozd »Centrofana« iz Loznice, ki je minilo v znamenju prisrčnosti in prijateljskega navezovanja, od 12. do 14. junija, še vedno odzvanja v nas.

Vseh 93 udeležencev, ki smo se v treh avtobusih napotili na dolgo, 13 ur trajajočo pot, še dolgo ne bo pozabilo vsega, kar smo doživeli.

Obisk Hiše cvetja in muzeja 25. maj v Beogradu je bil uvodni, z rdečo nitjo nesmrtnega velikana Tita ozaljšani ton in simbol, ki je dal obeležje in pečat vsem nadaljnjim dogodkom. S ponosno, nemo žalobnostjo prežeta vrsta, ki je strmela na beli marmor, koder počiva naš maršal, se je kmalu nato rokovala s predstavniki »Centrofana«, kot da bi hotela zaključiti njegovo veliko misel, stskati trajno vez.

Kot gostje smo bili nastanjeni v letovišču in zdravilišču Banji Koviljači in že prvi večer smo bili deležni velike in iskrene gostoljubnosti, ki so nam jo izkazali gostitelji. Ne le izvrstne jedi in kapljica, po kateri slovijo, temveč vsa živahna in valujoča množica, ki išče skupen jezik med zvoki orkestra in žuborenjem govoric, so dajali poseben poudarek skupnim uram.

lih naših tozdov. To sodi k »dopolnilnemu« delu že tako preza-poslenega obratovodje.

— Ob povečanem obsegu zunanjih naročil imeti prilagodljive, večnamenske stroje.

— Plan, ki je bil letos narejen šele koncem marca, bi morali izdelati že decembra, da ne bi »tavali v temi« in se opirali le na izkušnje iz prejšnjega leta. — Proučevanje tržišča in pridobivanje odjemalcev prepustiti za to usposobljeni strokovni službi in posvetiti vse sile izboljšanju tehnologije in doseganju višje produktivnosti.

— Mnoge so tudi izboljšave, za katere bi bilo treba inovatorjem prisluhniti in jih primerno nagraditi. Pravilnik za nagrajevanje izboljšav smo že sestavili, nagradili pa še nikogar.

Plastika, ki je pomembna dejavnost tozd Tehnični obrati, vse bolj zavouje svet in razne industrijske panoge od lesno-predelovalne do živilsko-predelovalne. In ne nazadnje: tu so skrite devize, sol vsega današnjega poslovanja.

Slavnostno okrašeni vhod tovarne, delavci, gostitelji, z rdečimi nageljni na pragu, pesem po zvočniku: Druže Tito, mi ti se kurnemo, ki kot himna odmeva po vseh proizvodnih dvoranah, nato delovni sestanek s predstavniki tozd »Centrofana«, vse se je zliilo v topel mozaik besed o dobrodošlici in prijateljstvu.

Morda je bilo tisto najbolj tipično, srbsko, kar smo videli, rojstna hiša Vuka Stefanovića Karadžića v Tršiću, ki so jo obnovili prav tako, kakršna je bila pred 150 leti: vsa domačnost, neposrednost, moč in kljubovalna sila tega kmečkega genija je zavela prav iz teh lesenih, v trdo ilovico zakoreninjenih »vajatov«, »čardakov«, »kačar« ali kako že vse nazivajo vse stavbe v sestavu kmetije.

Direktor tozd »Centrofana«, Milovan Perunović, nas je seznanil s to veliko delovno organizacijo, ki izdeluje embalažne materiale. V dveh tozdih, »Lozofanu« in »Centrofanu« ter skupnih službah je zaposlenih 7500 delavcev, ki izdelajo 6000 ton celofana letno. Sodobna tehnologija, ki se meri z evropsko, visoka produktivnost in iskani artikli so vzrok za poprečno visoke osebne dohodke.

Srečanje naših delavcev z nageljni v roki s srbskimi, ki so delali ob strojih, je bilo kot poziv k nadaljnjim srečanjem, boljšemu poznavanju in soočanju. Svečana večerja z izmenjavo listin o pobratenju je dosegla vrhunec v vsesplošnem rajanju in plesanju kola, vmes so se slišale tudi polke.

O bratskem srečanju so dejali: Milovan Perunović: »To srečanje lahko ocenimo s treh vidikov. Prvič — kot utrjevanje bratstva in enotnosti in poglobitev vezi med narodi in narodnostmi Jugoslavije. Drugič — kot nadaljevanje ideje maršala Tita, ki je poudarjal te vezi v vsakem govoru in zapisu. Tretjič — kot izmenjavo delovnih izkušenj, izmenjavo strokovnega mišljenja, tehnološke in organizacijske narave, da bi se lahko delovni organizaciji obeh republik tesneje poslovno povezali in izboljšali svoj položaj na tržišču.«

Janez Urbas, predsednik IO sindikata tozd Šumi: »Pobudo za to srečanje, pobratenje, je dala osnovna organizacija Centrofana iz Loznice glede na 20-letno poslovno sodelovanje. Namen tega

srečanja je bil dosežen: srečali so se ne le poslovodni delavci, pač pa vsi proizvajalci, ki so ob tem soočenju izmenjali izkušnje, vzpostavili medsebojne stike in se osebno spoznali. Tudi nas je vodila Titova ideja o krepitvi bratstva in enotnosti naših narodov in za utrjevanje te ideje smo prispevali tudi mi svoj majhen delež. Vezi, ki smo jih spletli, bomo utrdili letos, jeseni, v Sloveniji, ko nam bodo gostje iz Srbije vrnili obisk. Upamo, da se jim bomo dostojno oddolžili za njihovo gostoljubnost, prisrčen sprejem in izredno počutje vseh udeležencev v teh vedrih dneh.«

Enodušne izjave Šumijevih delavcev:

Darinka Bokal: »Bilo je enkratno! Osemnajst let, odkar delam v Šumiju, še nisem doživela nečesa podobnega. Zelo gostoljubni ljudje so to. Kar smo videli, slišali in doživeli, ne bom pozabila.«

Subha Pošić: »Nimam dovolj besed, da bi povedala o svojih vtisih. Ti ljudje, njihova gostoljubnost, vsa narava, vse živo, skratka: odlično!«

Milja Cukić: »Srečanje sem doživela kot spoznanje, da so srbski fantje zelo prikupni in ljubeznivi in sklenili smo prijateljstva.«

Čazim Ljubijantić: »Od prihoda v Beograd do samega pobratenja v Loznici — veriga prijateljskega senečenj. Zlasti imajo urejeno proizvodnjo, delavci dobre pogoje, delo s kemikalijami je verjetno silno naporno. Vsi ti dnevi so bili sončni in veseli.«

Zoran Vajs: »Tak izlet, pobratenje, kolektivno doživetje, izboljšuje tudi delovne odnose doma, ne le med obema pobratenima tovarnama. Ljudje se spoznajo med seboj in delijo skupna doživetja. Zmanjša se odtujenost, ki jo doživljamo pri vsakdanjem delu ob strojih.«

Jožica Filipovič: »V današnjih časih, ko nekatere sile razpihujejo nacionalizem in nas vznemirjajo dogodki s Kosovega, so taka srečanja zelo pomembna, saj krepijo bratstvo in enotnost Jugoslovanov. Še več bi jih moralo biti, po vsej domovini.«

Joža Svetek: »Spoznala sem košček domovine, ki ga sicer morda ne bi videla; tu žive naši ljudje, ki so nas sprejeli kot svoje. Nepozabni dnevi!«

Nevenka Završnik: »Obžalovala bi, če ne bi šla. Sprejem, vedro vzdušje, medsebojna spoznavanja... vse je zelo koristno in bo rodilo sadove.«

Vida Šubic: »Nepozabno! V Hiši cvetja in na sprejemu v Loznici sem doživela nekaj najlepšega. Še bom obiskala te kraje kot turist.«

Izidor Florjančič: »Tak izlet lahko ocenim kot zelo pozitiven. Čeprav sem že bil v Loznici, je bilo tokrat nekaj povsem drugega. Spoznali smo se z ljudmi, običaji, temperamentom in mentaliteto teh ljudi. Obiski kulturnih spomenikov kot je Vukova hiša in samostan Tronoša z enkratnimi freskami in arhitekturo, so dodali svojski, bogat odtенок. Med delavci iz neposredne proizvodnje so se poglobile vezi, saj je izlet kot oblika srečanja s pobratenjem vred povsem neproizvodna, odkriva mnoge lastnosti ljudi, ki ostanejo sicer zabrisane, skrite. Ko nam Lozničani vrnejo obisk, bomo izmenjali medsebojne delovne izkušnje in vzbrstelo prijateljstvo utrdili. Lahko rečem, da smo vsi udeleženci nad tem doživetjem navdušeni.«

Vsi ogoreli, nihče opečen

Silva Buk

Pomorščak v Dramlju

Delovna organizacija Žito je na pobudo delavcev namenila del ustvarjenega dohodka za to, da je z leti kupovala objekte in jih usposabljala za bivanje delavcev v času letnega dopusta. Člani odbora, komisij in strokovni delavci se vsa leta trudijo, da je ta denar dobro naložen za izboljšave obstoječih zgradb in vse bolj urejeno okolje. Tako je mnogo delavcev temeljnih organizacij, združenih v Žito, zelo zadovoljnih, saj z izbiro bivanja ob morju ali na Gorenjskem lahko ugodijo svojim željam po letnem odhodu. Čas dopusta res ni dolg, saj sprememba okolja, brezdelje in prijetna družina tako krajšajo čas, da se dnevi res prehitro iztečejo. Mnogi so spoznali koristnost potrošenega denarja za udobno, brezskrbno bivanje v počitniških domovih, saj se jim po sprostitvi povrne moč in veselje do dela, ki jih zopet čaka ob bolj ali manj težkih in odgovornih delovnih nalogah.

Nekateri so se že kar udomačili v istem okolju, tako, da se veselijo dopusta, ko bodo zopet šli v »svoj« priljubljeni kraj. Nasprotno od teh pa je med nami le nekaj delavcev, ki jih enoličnost utruja, dolgočasni, pa si zato včasih izberejo kak nov kraj, ker je njihova osebnost taka, da jim le sprememba krajša čas. Tako ni čudno, da pride z leti tudi v glavni sezoni do prostih ležišč v naših počitniških domovih. Res je v juliju in avgustu nekoliko težje ustreči vsem, ki imajo šoloobvezne otroke, njihovi življenjski tovariši pa kolektivni, dirigirani dopust, zato imajo ti delavci prednost pri izbiri datuma. Če pa je več družin vezanih na isti časovni termin, potem z razpoložljivimi ležišči res ne moremo vsem ustreči.

Kdor pa se lahko prilagodi času, ko so ležišča še prosta, ta tudi izven sezone lahko prebije prijetne urice v brezdelju ob dobri hrani in soncu ter kohanju v morju ali v bazenu v Bohinju. Na Pokljuki pa bo ob letošnjem izrednem deževnem poletju ves čas dobra paša za gobarje.

Kot aktivna delavka sem bila ob razpravah na sestankih, poročilih in zaključnih računih seznanjena s poslovanjem in problemi obstoječih počitniških zmogljivosti. Takoj ko je delavski svet DO potrdil predlagane cene storitev za tekoče leto, sem o tem pisмено obvestila vse upokojeince tozda Pekarna in slaščičarna Dolenska in jih spodbujala, naj izkoristijo ugodnost dopolnilnega zasedanja domov, ki se jim nudi

pred in po sezoni. Nobeno leto ni bil moj trud zaman, vedno je minilo poletje v obojestransko zadovoljstvo. To me spodbuja, da bom še nadaljevala s takim načinom pridobivanja dopustnikov v naših domovih.

Za prazne sobe, ki so ostale po razporeditvi vseh letošnjih prijavitelcev — seznam mi je posredovala tovarišica Lidija Grafenauerjeva, pa sem nagovorila nekaj tujih gostov, pa čeprav le za tri, pet ali sedem dni. Izpopolnili so vrzel in tako pustili nekaj denarja v naših domovih. Zato ni čudno, če je naš delavec na dopustu odkril med pogovorom v našem domu tudi kakšnega došleka. Tuji gost se je prilagodil ponudnim datumom praznih ležišč, ni stavil časovnega pogoja. Zato sem vedno poudarjala in zagovarjala stališče, da je vsak tuj gost dobrodošel v naših domovih, kadar jih ne zasedejo naši delavci, ki imajo vsakor prednost, saj so ti objekti namenjeni predvsem njim in kupljeni za njihov ustvarjeni dinar.

Vsi bi morali pomagati, da se domovi napolnijo

Vsako izgubo plača delavec, zato menim, da bi se morali tega vsi zavedati in zato tudi sami propagirati, da bi bilo čim manj prostih ležišč v času, ko moramo najeti in plačati potrebno osebje, ki skrbi za dobro in prijetno počutje vseh v domu. Trdim, da ni prav, če delavec daje v nemar vse, kar ni neposredno v zvezi z njegovo delovno dolžnostjo. Moralo bi ga zanimati vsako izvajanje del, ki so finančno povezana z njegovim delom, saj končni rezultat gospodarjenja vsi občutimo.

Zadnji teden v juniju sem se napolnila v Ljubljano in dobila pri tovarišici Sonji Banovi pismen podatek o praznih sobah v naših počitniških domovih. Prijazno mi je posredovala vse datume in prosta ležišča v juliju in avgustu s pripombo, da je to trenutno stanje, ki se lahko vsak dan spreminja, nekateri se na hitro odločijo za bivanje, drugi pa ga iz tehtnih razlogov odpovedo. Tako je bilo 24. junija razvidno, da je na razpolago v naših domovih še 173 bivalnih dni za 348 gostov. Ali ni nujno, da se ob takih podatkih v sezoni odgovorno zamislimo? Kakšen bo poslovni uspeh teh naših objektov, ki so zgrajeni z delom delavcev, katerim so namenjeni za počitek in oddih po trudapolnem in napornem delu? Živimo v času ubijajoče civilizacije, nagle rasti industrializacije, v vse bolj onesnaženem okolju, v naglici in hitenju, kot bi bili v borbi s časom, ki nas bo, vse bolj utrujene in izmučene, še hitreje uničil. Zato je čas dopusta nujno potreben za pridobitev novih moči in podaljšanje delovne in življenjske sposobnosti.

Z izpisanimi datumi bom obiskala znanca, ki se še niso odločili za dopustovanje, da bi se odločili za naše domove. Še nadalje imam namen obdržati stike z ostalimi upokojeinci glede dopustovanja, saj smo časovno nevezani. Zaradi zdravja in glede na leta smo prav tako potrebni reda in zraka ob morju ali v planinah, kot so ga potrebni prizadevni in v delo zagnani aktivni delavci. Se-

Zadnje poletje stare Šumijeve tovarne

Buldožerji podrli tovarno iz leta 1759

Ivan Cimerman

Močni sunki z dvorišča stesajo upravno poslopje tozda Maloprodaja. Potres? Ne! Orjaška sodobna mehanizacija z velikimi čeljustmi grize in spodkopava zidove stare Šumijeve tovarne v Gradišču, nasproti ljubljanske Drame. Iz škrbin zidov štrle dotrajane vodovodne cevi, parni kotli se valijo na kup železja, napeljava električnih žic štrli kvišku kot živčevje telesa, ki ni več zmožno odzivanja na današnji, vse bolj v elektroniko in tekoče trakovne usmerjen industrijski svet.

Zvite traverze govore o nekdanji moči, o usodah, ki so jih ščitile. Vse vrste dozidav se vidijo na rebrih sten.

V stanovanjskem delu tovarne so še sledovi nekdanje moči in samozavesti, to je v tistem delu stavbe, koder imata tozda Maloprodaja in propagandna služba svoje prostore. Zlasti pa dihne vate preteklost, ki vzbuja spoštovanje ob arhitekturi in okusni notranji opremitvi v nadstropju hiše, koder zdaj stanuje Špela Hribarjeva, poročena s sinom Dragotina Hribarja, nekdanjega lastnika te prve slovenske tovarne bonbonov. Vse stanovanje izžareva nekdanjo veličino in po drobcih bo treba sestaviti mozaik usod, ki so se razpršile po svetu. Morda bi bila zgodba vredna literarnega peresa slovenskega pisatelja in bi nastala naša zgodba o Budenbrookovih. Morda bi bila še impresivnejša, pestrejša, z več sile in presenetljivih dogodkov na preloma obeh svetovnih vojn in križišču evropskih poti — boljša od tiste, ki smo jo videli na televiziji!

Besede Špela Hribarjeve so skope, zlate. Nezaupljivost pa se umakne razkrivanju s kulturnim nadihom in svetovljanstvom prežete osebnosti. In vendar ni uspe izzvabiti nekaj ključnih podatkov, ostale pa naj iščem v almanahu o Šumiju in v Tehničnem muzeju, mi je svetovala.

»Tega praga ni nikoli oskrnil tujec, ki bi ga ne povabili in pogostili mi, Hribarjevi!« je ponosno zaokročila. »Ta hiša je bila naš ponos, urejena in čista tako, da bi lahko jedli v vsakem kotu. Najbolj se spominjam časov italijanske okupacije. Naša tovarna je bila žarišče upora zavednih proletarskih fantov, ki so si našli pri nas svoj kruh. Z vseh strani so bile vanjo uperjene cevi mitraljezov, ko so Italijani okupirali Ljubljano. Slutili so nekaj, vsako jutro in ponoči so stikali naokrog, preiskovali, vohljali in iskali ljudi, zavedne Slovence, da bi jih poslali v internacijo. Mnogokrat smo morali te naše fante, delavce skriti pred njimi, saj so sumili, da podpiramo partizane. Mnogi naši paketi slaščic in bonbonov so romali po skritih poteh do naših borcev. Italijani so slutili, da je lahko v takšni veliki delavnici žarišče prekucuških

veda pa mi bo stik s simpatično tovarišico Sonjo zaradi seznama prostih ležišč vseskozi potreben. Z reklama: Kdor veliko pričakuje, je hitro razočaran! In Kdor nosi vedrino s seboj, je najbolj srečen! zaključujem te pisanje z željo, da bi vroči poletni dnevi vse ljudi prijetno ogreli, nikogar pa opekli.

»nevarnih« idej, ki so se v tistem nemirnem času viharno širile po ljubljanskih tovarnah in podjetjih, predvsem v Mostah.«

Marsikateri paket z oblačili je romal v gozdove tudi iz Pletenine na Zaloški cesti, katere lastnik je bil mož Špela Hribarjeve.

»Zmeraj smo bili zavedni Slovenci, patrioti,« zvonko pove in vziskri, »brez javnega razglasjanja smo prispevali svoje k skupni, veliki stvari, saj smo zelo občutili okupatorjev škorenj.«

Josipina Šumi, ustanoviteljica Šumija

Nekdanjo tovarno Šumi je ustanovila leta 1876 Josipina Šumi. Delo v takratnih pogojih je bilo večinoma ročno, vendar so izdelovali visokokvalitetne konditorske izdelke in slaščice. Kar so naredili, so prodali v lastni prodajalni Bonbonieri.

Jugoslovanski razmah konditorstva z novimi stroji je bil zlasti močan po letu 1930. Takrat pa so Šumi prehiteli drugi jugoslovanski proizvajalci. Vse do leta 1966, ko je prišel industrijski razmah konditorstva najbolj do izraza, so imeli v Šumiju dokaj zastarel strojni park.

Mejni datum je 24. marec 1969,

ko se je 88% delavcev stare tovarne Šumi v Gradišču odločilo za priključitev k Živilskemu kombinatu Žito. Tehnični in tehnološki razvoj pa sta zahtevala širši razmah, ustrezen času. Zato so koncem leta 1972 začeli graditi novo tovarno na Šmartinski 154 v Mostah in vanjo so se preselili že v juliju leta 1974.

Denar za izgradnjo nove tovarne so prispevale vse temeljne organizacije združenega dela v Kombinatu, saj so lahko samo združeni nabavili stroje in zgradili tako zahteven objekt.

Zdaj je za nami tudi srednjeročno obdobje 1976—1980 in tudi nove naložbe, in videli smo, da je bilo nujno posodobiti proizvodnjo. Zanimiva je tudi njena rast. Leta 1950 so proizvedli 303 tone, leta 1965 že 2674, leta 1975 pa 4480 ton izdelkov, ki so dosegli leta 1980 6139 ton.

Zadnje poletje slovenske »pratorne« bonbonov, Šumi v Gradišču sredi Ljubljane, nedaleč od Emonske vrata, koder so še vidni ostanki zidov stare rimske Emonne in je zdaj muzej — navda ljubitelje stare arhitekture z otožnostjo. Usode ustvarjalcev, ki vejejo iz teh razbitih zidov, se ne bodo več ponovile med jeklom in betonom, iz katerega ne kipi več toliko okusa, skladnosti, domišljije in znanja starih arhitektov, mojstrov. Danes vlada gola »učinkovitost«, izkoristek, funkcionalnost tovarniških prostorov, ki mnogokrat niso narejeni za čim boljše počutje delavcev, in imajo manj »duše«.

Stari zidovi Šumija v KS Gradišču bodo odstopili prostor poslovni stavbi po zazidalnem načrtu

Presenetljiv uspeh akcije

»Tisoč delavcev — sodelavcev«

Žitovi delavci prejeli priznanja za razvoj obveščanja

Po vsej Sloveniji je potekala v delovnih organizacijah, ki imajo svoja glasila, od novembra 1979 akcija »Tisoč delavcev — sodelavcev«, ki jo je organizirala zveza sindikatov Slovenije. Po posameznih občinah so ob zaključku te akcije nagradili dopisnike. Občinski sindikalni svet Ljubljana-Moste-Polje je pod predsedstvom Andrije Vlahovića in glavne organizatorke omenjene akcije, Marine Juvančičeve, tudi moščanskim delavcem-dopisnikom podelil posebne značke. Na podelitvi, ki je bila koncem junija v kulturnem domu Papirnice Vevče, so prejeli priznanja tudi Žitovi delavci, 36 jih je bilo. Tem delavcem, ki so v času poteka akcije pošiljali prispevke za Glasnik, gre zahvala, da smo v akciji »Tisoč delavcev — sodelavcev« v občini Ljubljana-Moste-Polje na prvem mestu in smo bili ob podelitvi posebej pohvaljeni.

Ledina je zorana. Čaka nas dosledno delo, saj je osnovni cilj te akcije celotna preobrazba obveščanja, v kateri moramo vsi sodelovati. Vodila nas bo misel: »Le dobro obveščen in osveščen delavec je lahko dober samoupravljaec in gospodar!«

Za živ utrip Glasnika moramo v vseh temeljnih organizacijah okrepiti dopisniško mrežo in pritegniti čimveč novih imen. Dotok informacij naj poteka predvsem preko tistih sodelujočih, ki imajo veselje do oblikovanja sestavkov, do lepe slovenske besede, ki vedo zaokročiti stavek, misel in čustvo v primerni obliki. Dobrodošle pa bodo tudi kratke vesti, zamisli, ideje, predlogi...

Brez takšnega sprotnega sodelovanja časopis ne bo mogel zajeti široke pahljače tega našega velikega kombinata.

Uredništvo se vsem sodelavcem, ki so prejeli priznanja, pristrčno zahvaljuje z vabilom: pošljite nam kaj, pišite nam!

Kriza je premagana Izdelki iz testenin vse bolj iskani

Leto 1980 je bilo za Žitovo tovarno testenin nedvomno odločujoče. Potem, ko jo je že marsikdo videl na »smrtni postelji« in ji napovedal bankrot in so analitiki zmajali z glavami ter so se vodile burne debate za in proti ukinitvi, je danes vse to za nami in 35 delavcev ima svoj trden kos kruha.

Prvega januarja 1980 so postale Pekatete sestavni del tozda Pekarne Ljubljana in pod njenim okriljem doživele svoj preporod. Temu je nedvomno botrovala odmrznitev cen, ki so bile poprej dve leti nespremenjene, medtem ko je cena surovin in energije ter preostali stroški nezadržno rasla.

Po priključitvi se je nekaj delavcev zaposlilo v obratu zmraznjene hrane, nekaj jih je odšlo iz Žita, ostali, predvsem delavci z daljšo delovno dobo, pa so poprijeli za delo. Strojni park je ostal isti, na »kratki« liniji so delali nepretrgoma, na »dolgi« in »zviti«, ki se imenujejo po vrsti artiklov, pa so delali po naročilih. Tako so mesečno proizvedli 200 ton, kot je zahtevalo tržišče oziroma zmogla prodaja.

Rezka Pezdir in Niko Capuder, sta zajela svoje izkušnje iz neposredne proizvodnje. Že v oktobru 1980, zlasti pa še v začetku 1981 so začeli delati na vse kriplje. K temu jih je vzpodbujalo vse večje povpraševanje na domačem in začetek izvoza na tuje tržišče. Intes, Mlinotest in Pekatete so se zavezale, da bodo izvozile v Sovjetsko zvezo s posredstvom Emone 800 ton testenin, vsaka po eno tretjino. Ob novem letu so iz Pekatet že poslali prvo pošiljko v Moskvo. Ker je začelo na tržišču zmanjkovati moke tipa 400, so preizkušali tudi tehnološke rešitve z mešanjem drugih vrst mok, tistih, ki jih je dovolj dobiti na

tržišču. 1. julija 1980 je namreč začel veljati zvezni zakon o mletju kakovostno slabših pšenice.

Delavci vedo povedati, da imajo, odkar so pod okriljem tozda Pekarne Ljubljana, določene ugodnosti. Administrativna in druga režijska dela opravijo za njih službe tozda, s surovinami ni težav, vzdrževalci strojev, ki so zelo izurjeni, pa jim nemudoma priskočijo na pomoč, če se kaj pokvari. Na sovjetskem tržišču dobijo za odkupljene testenine delno tudi dolarje. Te pa bodo porabili za nakup uvoženih, italijanskih rezervnih delov za stroje iz tovarne Pavan. Proizvodnja jim je namreč začela zaradi iztrošenosti strojnega parka šepati.

Iz izjav je zvenel ponos in neko zaupanje, ki se je vzbudilo ob polnem teku strojev in spretnih rokah marljivih delavk. »Zlasti nam, starejšim delavkam, bi ne bilo vseeno, če bi ukinili to dejavnost. Človek se naveže na sodelavce, na stroje, delo, ki ga do potankosti obvlada, svoj drugi dom najde v delovni organizaciji. Glejte, ljudje v teh stabilizacijskih časih, ko je meso tako drago, vse bolj kupujejo testenine. Naše izvozne obveznosti moramo izpolnjevati, zato komaj dohajamo povpraševanje na domačem tržišču. Prav nič nas ne moti, če je bila cena za Poljake previsoka, morda pa se bomo le sporazumeli in bodo pristali na naše pogoje.«

Delavcem je tudi všeč, da se direktor tov. Kosovel tako živo zanima za njihovo osebno počutje in težave, nemalokrat namreč pride v večernih urah povprašat, če vse v redu teče in če je nastala kakšna motnja.

Kriza je torej premagana in nezaupanje je izginilo, prepričani so, da bodo gospodarili še bolje v tej najstarejši slovenski tovarni testenin.

Natečaj delavske fotografije do 1. septembra

Fotoamaterji: na plan!

Uredništvo Delavske enotnosti razpisuje pod pokroviteljstvom republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, ob strokovnem sodelovanju Fotokino zveze Slovenije

JAVNI NATEČAJ AMATERSKE DELAVSKE FOTOGRAFIJE
POD GESLOM — »NAŠ DELAVNIK«

Pogoji natečaja: Svoje slike lahko pošljejo vsi delavci, ki se s fotografijo ne ukvarjajo poklicno, in sicer največ štiri črno-bele fotografije, ki ne smejo biti starejše kot dve leti. Velikost slik je 18 × 24 do 30 × 40 cm.

Prikazujejo naj motive vsakdanjega dela, ustvarjanja in prizadevanj, pri čemer naj velja posebna pozornost človeku.

Posebna žirija bo izbrala najboljše fotografije za razstavo ob III. konferenci Zveze sindikatov Slovenije in 10. kongresu ZSS, za stenski koledar in objavljanje v Delavski enotnosti ter njenih publikacijah. Vsi udeleženci natečaja bodo dobili priznanja, najboljše fotografije pa bodo nagrajene.

Uredništvo Glasnika naproša vse kandidate, delavce-fotoamaterje v Žito, da izdelajo slike v dveh izvodih. Enega naj pošljejo na naslov: Uredništvo Delavske enotnosti, 61000 Ljubljana, Dalmatinova 4, s pripisom: Za natečaj »Naš delavnik«. Drugi izvod pošljite v uredništvo Glasnika, Žito, 61000 Ljubljana, Šmartinska 154.

Slike vam bomo objavili, honorirali, in na ta način bo časopis še bolj vaša. Tako bodo zagledale beli dan slike, ki morda na natečaju ne bodo prišle v ožji izbor.

Pohitite s pošiljkami!

Vesti iz tozdvov

TOZD TRIGLAV-GORENJKA

Uspel referendum 8. maja 1981

Po dosedanem dvakratnem neuspelem referendumu so 8. maja 1981 v tozdv Triglav-Gorenjka izvedli uspel referendum za sprejem samoupravnih splošnih aktov DO Žito. Referenduma se je udeležilo 91, 69 % zaposlenih. Za posamezne akte so glasovali takole:

1. Samoupravni sporazum o združitvi tozdv v DO Živilski kombinat Žito, Ljubljana — »za«: 80,31 glasov
2. Statut DO Žito, Ljubljana — »za«: 80 %
3. Samoupravni sporazum o osnovah in merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke delavcev v DO Žito Ljubljana — »za«: 78,46 % glasov vseh volilnih upravičencev.

Glasovanje za novo temeljno organizacijo

Šestega maja so delavci bivših tozdvov Gorenjka in Triglav glasovali za združitev obeh tozdvov v enega z novim imenom tozdv Triglav-Gorenjka. »ZA« je glasovalo 52,76 %, to je 134 delavcev od 254.

Vpis v sodni register

Na osnovi sklepa registrskega sodišča dne 13. 5. 1981 je bil tozdv Triglav-Gorenjka z dejavnostjo — proizvodnja pekarskih in konditorskih izdelkov, n. sub. o., s sedežem v Rožni dolini 81, vpisan v sodni register.

Komisija za družbeni standard podelila posojila

V tozdv Triglav-Gorenjka posvečajo veliko pozornost reševanju stanovanjskih problemov delavcev. Posojila v višini od 60 000 do 300 000 din v skupni vrednosti 1 033 383 din so prejeli: Irena Kosmač, Cilka Čovič, Daniela Jakopič, Štefka Pristavec, Valerija Koselj, Stane Perc, Jožica Buček, Cvetka Goričnik, Andrej Pogačnik, Vera Jamnik, Milka Hodak. Stanovanja pa so dobili: Ada Klančar, Jožica Stolnik in Sulejman Mehanović. Začasno rešitev stanovanjske stiske so ponudili izpraznjene prostore slaščičarne Jesenice Mariji Koblar, do nakupa novega stanovanja.

V TOZD ŠUMI PR

Junija je zaradi bolniških tako primanjkovalo delavcev ob strojih, da so se delavci, ki ne delajo neposredno v proizvodnji, odločili, da bodo pomagali doseči plan v kandidnem oddelku. Vsi so prijeli za delo, skladiščni delavci, vodje oddelkov, delavke iz pisarne in drugi. Do 10. julija je vsak izmed njih, bilo jih je 40, prispeval po osem ur. Tudi v desertnem oddelku, kjer je za pakiranje »šepalo«, se je poznal njihov prispevek.

Nimamo še poročil, če so plan dosegli.

Vesti iz tozdvov

DE Pekarna in slaščičarna Vesna, Kamnik

Novi peči končno montirali

V drugi polovici maja so začeli v Kamniku peči kruh v novih pečeh, ki so jih nabavili pri Termotehnik v Zagrebu. Montaža je trajala zaradi težav z reprodromaterialom od marca. Pekarna zato ni pekla kruha dva meseca. Kamničani so ga vsak dan dobivali po 6,5 ton iz tozdv Pekarne Ljubljana, ob sobotah celo po 9—10 ton.

Nove peči imajo zmogljivost 1100 kg na uro, prejšnje pa so napekle po 420 kg.

Obratovodja Jože Glazer je zadovoljen s pridobitvijo: »Peči lepo enakomerno pečejo. V začetku je kakšna etaža zaradi gorilcev še preveč zapekla kruh. Kljub novim pečem pa je ostalo še precej fizičnega dela, saj so samo polavtomatske. Mnogo bolj vroče je pri teh novih pečeh kot pri prejšnjih, starih, zato bomo to veliko vročino s primerno regulacijo odpravili. V začetku so imeli težave tudi peki sami, kajti morali so se prilagoditi novosti, saj še nihče med njimi ni delal na takihle »lepoticah«.

Tudi vodja DE Jože Kos meni, da ima pekarna sedaj zanesljivo »dušo«. Zaradi nove investicije pa je prišlo do vprašanja o dodatnih kadrih.

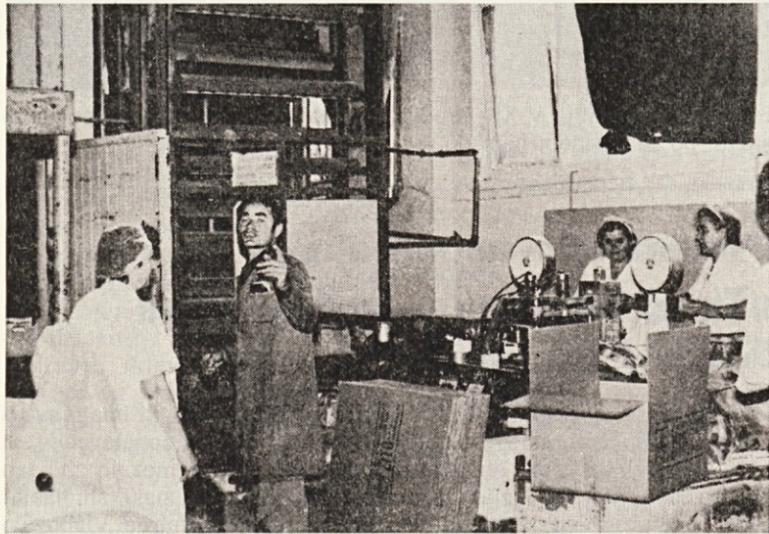
Ker bi radi bolje izkoristili nove peči, se pripravljajo na dve polni izmeni. Za uresničenje te namere pa bi morali zaposliti še šest delavcev, ki bi v 24 urah napekli 14 do 15 ton. Vprašanje novih kadrov pa je tesno povezano s pekarno v Radomljah, kjer imajo sedem zaposlenih. Če jo ukinejo, bodo morali zaposliti delavce v DE Kamnik.

Pravda za radomeljsko Žitovo pekarno, ki je v najemu Tozdv Pekarne Ljubljana, in ji lastnik odpoveduje gostoljubje, namreč še ni zaključena. Za nas je vsekakor ugoden »odlok o pekarski dejavnosti kot dejavnosti posebnega družbenega pomena v občini«, ki ga je sprejela skupščina občine Domžale na predlog izvršnega sveta domžalske občine dne 31. 3. 1981. V 3. členu tega odloka je navedeno, da se posebni družbeni interes uresničuje s srednjeročnim in letnim programiranjem razvoja dejavnosti; z ugotavljanjem potreb in sprejemanjem ustreznih ukrepov za zagotovitev redne preskrbe s kruhom...

Če bo torej spor rešen v prid tozdv Pekarne Ljubljana, za kar si že dolgo prizadevajo, bodo ti delavci ostali, kjer so. Radomeljsko pekarno pa bomo morali ustrezno renovirati.

Kam v vročem poletju?

Delavci kamniške pekarne bodo letos dopustovali največ doma, saj jih polovica ne bo šla na morje ali drugam. Mnogi bodo šli pomagat svojcem pri delu, na deželo, v Žitove domove gre le pet družin. Junij, julij in avgust so sezonski meseci. Da bi zadostili potrebam, bi morali delati v eni izmeni na obeh pečeh, tako pa bodo delali le na eni peči v dveh izmenah. Peči bo stregla ekipa petih ljudi. Dva bosta pri peči, eden pri mešalcu, prvi in drugi oblikovalec pa bosta urno oblikovala štručke za tekoči trak.

Delovna vna v obratu Pekatet je v razmahu v sezonskih mesecih

Mirna roka, ostro oko Žitovi delavci zadenejo vse bolje

Vladimir Svet

Strelišče na Dolenjski cesti je bilo spet prizorišče strelske preizkušnje. Tokrat so Žitovci streljali mnogo bolje kot lani — s pištolo kalibra 7,65. Večinoma so bili člani narodne zaščite, pridružilo pa se jim je tudi nekaj delavcev iz civilne zaščite, vseh se jih je zbralo 148. Poprečje letošnjih zadetkov strelk in strelcev (od petih strelcev) je bilo 3,40, lani pa 2,60 zadetka.

Sodelovale so vse ljubljanske temeljne organizacije. Najboljše poprečje so dosegli delavci tozdv Šumi.

In spet so se odlikovali »ostrorelci«, ki smo jih spoznali že lani, med njimi so imeli posamezniki(ce) odlične rezultate. Med nežnim spolom bi omenil Alenko Vovk in Jožico Kavčič. Med moškimi pa so se odlikovali: Miha Ham, Jože Kadivec, Stane Fišer, Viktor Rožmanc, Drago Vidic, Florjan Medmeš, Jože Marolt, Janez Korelec, Alojz Jordan in drugi.

Bo tozd Maloprodaja pridobil nazaj prodajalno na Celovski 250?

Ivan Cimerman

Včasih se človeku zazdi, da je igralec in gledalec hkrati, da je vedno pričrta neke igre, v kateri sodeluje. Igralci se menjajo, igre ostanejo.

Primer igre, ki traja, je tudi nekdanja prodajalna kruha na Celovski 250 v Ljubljani, kjer začasno tozd Maloprodaja ne prodaja kruha. Ko je jeseni 1979. leta začela Mestna skupnost za ceste rekonstruirati Celovško cesto, ni rekonstruirati Celovško cesto, ni bil več mogoč dostop do prodajalne, niti kupcem niti dostavnim vozilom. Cesto so asfaltirali, delavke naše tozd Maloprodaja pa niso več mogle priti v prodajalno! Bivši lastnik lokala je vstop onemogočil. In tožarjenje se je pričelo.

Obtožnica, ki se nanaša na tega lastnika, Filipa Pečarja, z dne 10. 9. 1979, navaja, da je toženec zamenjal ključavnico na vhodnih vratih v poslovni prostor, demontiral hladilno vitrino in jo postavil v skladišni prostor, odklopil telefonski aparat... Njegov sin, Jože Pečar, je v sobi ob prodajalni odprl zasebno obrt — fotokopirnico. Prodajalna je na prometnem kraju in dohodek, ki ga je imel tozd Maloprodaja v njej, je postal kamen spotike ob planih, obračunavanju in predvsem oskrbi odjemalcev, ki so bili navajeni kupovati kruh.

Na kraju samem sem si ogledal to sporno prodajalno. Vhod je z dvoriščne strani. V prvi sobi je fotokopirnica, iz nje je vhod v nekdanjo prodajalno. Police na stenah so še, prodajnega pulta ni več, pač pa stoji na njegovem mestu miza za ping-pong. Glavna vhodna vrata s Celovške so zapahnjena. V naslednjem prostoru je provizorij, kjer so bile nekoč zasilne garderobe, tu je tudi telefon in varovalke s števcji. V zadnjem prostoru stoji velikanski hladilnik. Po policah so še vidni ostanki prepečenca, skorje kruha in žitova embalaža. Ta prostor zapirajo vrata, zapažena z ivericami. Tu je spalnica Pečarjevih. Pod betonsko ploščo, na kateri stoji hladilnik, je klet.

Jože Pečar je povedal, da je pričel s samostojno obrtjo 20. 6. 1979, za kar ima ustrezno dovoljenje. Omenja neurejene sanitarije in potrebo po adaptaciji, počeno ploščo pod hladilnikom. Meni tudi, da prostori niso več primerni za prodajalno, odkar ima zasebno obrt. Na vprašanje, če je po novih zazidavah v šišenski občini prodajalna prebivalcem potrebna, zatrjuje, da so za to druge prodajalne.

Tozd Maloprodaja: lastniki smo mi, prevlada naj širši družbeni interes!

Direktorja Staneta Hafnerja sem povprašal, kolikšen je bil delež prodajalne pri celotnem uspehu tozda in koliko izgube imajo, odkar je zaprta.

»Ta prodajalna sodi med manjše, kakršne imamo na Bohoričevi, Staničevi, Zaloški. V enem letu izgubimo celo 100 000 din čistega dohodka. Lokacija ob glavni cesti je ugodna, prva večja prodajalna je v naselju Koseze, tri kilometre daleč. Poprej so tod kupovali bližnji stanovalci ter delavci delovnih organizacij in servisov. Mislim, da je takšen vdor v našo trgovino neosnovan. Če tov. Filip Pečar smatra, da so mu z nacionalizacijo teh poslovnih prostorov storili krivico, je že lahko uveljavljal svoje zahteve na pri-

stojnem mestu. Naša dolžnost, kot sedanjih upraviteljev družbenega premoženja in lastnikov je, da te prostore vzdržujemo in jih smotrno izkoriščamo. Ob vsem tem bi rad poudaril sledeče: ni prvič, da imamo z bivšim lastnikom težave, pač pa je prvič, da se je v kljubovanje vključil tudi njegov sin Jože Pečar. Že nekdanji direktor DE Trgovina je imel težave, te pa se v zadnjih letih še stopnjujejo. Tako nam je zaprl vodo, da je morala posredovati UJV Ljubljana. Ko smo pozimi še kurili oz. grelji prodajalno s pečmi na trda goriva, smo imeli težave z dimnikom.

Do spora je prišlo tudi takrat, ko smo urejali električno napeljavno itd. Višek vseh nagajanj pa je sedaj, ko nam je onemogočil oče Filip Pečar kar dve leti uporabljati naše prostore in v njih opravljati našo dejavnost.

Naši ljudje se sprašujejo, do kod lahko seže takšno nagajanje in kako to, da se mora tak spor reševati na sodišču več kot dve leti — ko pa je zadeva jasna. Vse je dokumentirano, motenje posesti so ugotovili tudi organi milice in druge priče.

Ne le da nismo mogli ustreči krajanom, da bi se v bližini oskrbeli s kruhom, pač pa je bila tudi tozdu Maloprodaja prizadejana občutna materialna škoda. Dvajsetega marca letos, ko je bila razpisana razprava na kraju samem, na Celovski 250, smo našli vsi navzoči vse reči lepo nameščene, čeprav smo se tudi takoj po vdoru prepričali, da je bil poseg v naše prostore drugačen in poseg viden.«

Tožba se bliža kraju, obetamo si ugodno rešitev. Vitrino, ki so jo razstavili, bodo preizkusili strokovnjaki iz LTH, prostore bodo uredili, zabili vhod, ki loči prodajalno od fotokopirnice. Strokovnjaki pa bodo ocenili, kaj bomo adaptirali in kako. Upamo, da bomo kmalu začeli spet prodajati tod kruh in pecivo ter mlečne izdelke.

Še vedno pa ostajata odprti vprašanji: kdo bo poravnal škodo, ki jo je pri tem utrpel tozd Maloprodaja in: kdo bo poravnal škodo, ki jo je pri tem utrpela temeljna organizacija, ki oskrbuje prebivalce z osnovnimi, prepotrebni živili?

Vesti iz tozdov

Tozd Pekarna Kranj

V prvih treh mesecih letošnjega leta so dosegli v Tozd Pekarna Kranj 3 844 919 din čistega dohodka, ki so ga razdelili za: za osebne dohodka 3 045 213 din, za stanovanjsko gradnjo 198 687 din, za rezervni sklad 141 906 din ter za poslovni sklad 459 113 din. Sklep o delitvi so na predlog DS sprejeli na zboru delavcev 5. 5. 1981. V aprilu in maju so na predlog izvršnega odbora OO ZS in sklepa DS povečali točko za 10 %.

Mnogo boljše poslovanje kot lani

Tozd Pekarna Kranj je dosegla v prvem trimesečju letošnjega leta rezultate, ki so boljši od lanskih. Celotni prihodek je porasel za 35 %, za enak procent pa tudi porabljena sredstva. Doseženi dohodek je porasel za 32,6 %, prispevek iz dohodka pa za 116,2 %. To dejstvo si lahko razlagamo tako, da niso v tozdu ustvarili nobenih sredstev za amortizacijo po višji stopnji od predpisane, v letu 1981 pa že 553 267 din.

Prav tako je porasel čisti dohodek, za 12 %. Najbolj razveseljiv je porast sredstev za stanovanjsko gradnjo, saj so v primeri z lanskeletnimi večja kar za 47 %. Rezervni sklad pa je večji za 32,7 %.

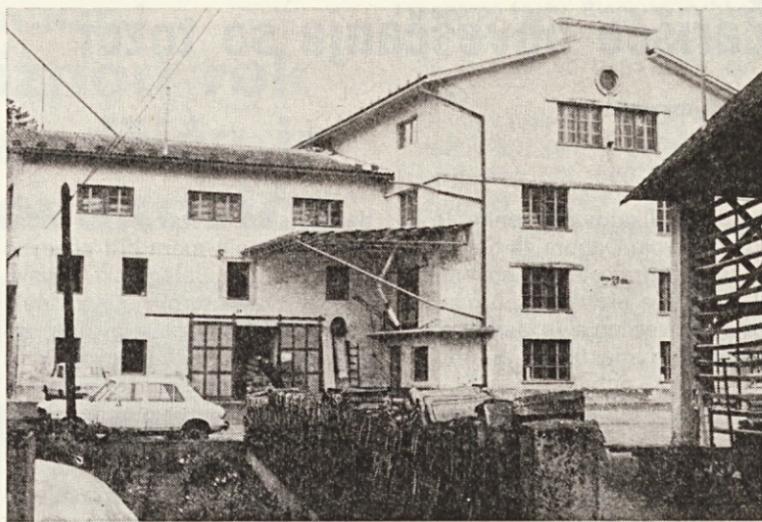
Častitljivi mlin v Vrhniki predela 11 000 ton koruze letno Od kmečke zamenjave do industrijske proizvodnje

Ivan Cimerman

Od »rojstva« mlina v letu 1938 do danes je preteklo mnogo vode, ki je nekoč gnala mlinska kolesa vrhniškega mlina, danes pa nas spominja na to idiliko le še nekaj znamenj. Leta 1948, ob nacionalizaciji, so mleli v glavnem pšenico, kmet je pripeljal žito, dobil pa moko, za primerno odškodnino v zrnju, seve. Od začetne zmogljivosti 6 ton se je zmogljivost mlina zvečala na 12 ton v 24 urah v letu 1951, ko je doživel rekonstrukcijo. Silos iz leta 1955, ki sprejme 650 ton, je silno zastarel, če se samo ozremo na silose k sosedom, poleg mlina, tozdu Pekarna Vrhnika, ki pa za koruzo nima prostora. Leta 1975 so ukinili koruzni mlin v Logatcu in prepeljali stroje na Vrhniko. Tako je nastal mlin za koruzo z zmogljivostjo 45 ton na dan.

Največ dela od maja do septembra

Vodja obratne enote Mlin Vrhnika, Marjan Kržič, nam je opisal njihovo delo in težnje. Glavna kupca pivovarskega zdroba sta pivovarni Union in Laško, ki pokupita 60 % od 11 000 ton koruze, kolikor je predelajo zdaj letno. Nadaljnjih 14 % pokupijo trgovine, zlasti koruzni zdrob, polento in koruzno moko. Okrog 1000 t pripravijo mlinarji krmilne moke in koruznega drobljenca. Čeprav so namleli v Logatcu le 3000 do 4000 ton letno, pa so imeli v Sloveniji širše tržišče, kot ga imajo dandanes, prodajali so tja do Gerove, Čabra. Tovrstna industrija v Ajdovščini je namreč razširila prodajo na to območje. S podražitvami v letu 1981 pa postajajo zahteve po koruznih izdelkih in mokah vse večje, zlasti na ljubljanskem tržišču. Sedemnajst jih je zaposlenih in dobro se razumejo med seboj. Domačnost in zaupanje veje od njih. Življenjska navezanost na kraj — v glavnem so vsi domačini, čut, skrb in zavest, ki jo vceplja predanost poklicu, vse to jih povezuje v zdrav kolektiv. Marsikdaj je potrebno priskočiti na pomoč tudi takrat, ko so vsi uradi in pisarne zaprti, ko se kaj pokvari ali ko so izredna naročila. V Logatcu je tak izkušen in nepogrešljiv mlinar Franc Sedej,

ki jim kljub temu, da je upokojen, rad nudi pomoč.

Srečujemo se z usodami, ki so zrasle iz domačih tal in so spone z razvojem mlinarstva in pekarstva kot tudi Vrhnike. Tak je tudi vodja Marjan Kržič, ki je prišel kot vajenec v Bistro 1947. leta in ostal zvest svojemu poklicu vse do danes.

Franc Orel je predsednik sindikata in skrbi za družbenopolitično življenje, kot pač delo dopušča. Dvakrat mesečno se udeležuje občinskih posvetov, na skrbi imajo novi samoprispevek — šolo bi radi zgradili in vrtec. Prirejajo tudi tekmovanja v balinanju, streljanju... Še vedno je ves prevzet od izleta v Beograd, kjer so obiskali Titov grob: »Ne morem povedati, kako nas je presunilo veličastno vzdušje; žena še zdaj sanja samo o rožah. Nekaj nepozabnega je bilo.« Njemu, ki je postal partizan s sedemnajstimi leti in je v rosi mladosti okusil vojno in osvoboditev, je ta obisk pomenil toliko več. »Januarja 1943 so me mobilizirali kot italijanskega vojaka. Pobegnil sem, se znašel v Napoliju in Bariju v Italiji. Iz Barija smo nadaljevali pot na Vis, pa v Dubrovnik. In ves čas smo bili sredi najhujših bojov, ko smo se prek Črne gore, Srbije, BiH, Hrvaške prebijali vse do Zagreba. Sodeloval sem v velikih bitkah v Bihaću, na Cetinjah. Največ smo preganjali ustaše in četnike. Nazadnje sem vozil štabne oficirje v džipu. Na svojo prošnjo sem se vrnil v Prvo tankovsko brigado v Vrhniko. Tu sem postal po vojni načelnik administrativno-ekonomskega oddelka, leta 1949 pa sem šel v civilno službo.«

Dve dragoceni medalji čuva Franc Orel: eno za hrabrost in drugo za zasluge za narod.

Povezanost vrhniškega mlina z jugoslovanskim trgov

Vrhniški mlin se oskrbuje s surovinami predvsem iz Vojvodine in Slavonije. Koruzo uskladiščijo v Logatcu, kamor jo pripeljejo z vagoni. Iz Logatca jo vozijo v stari vrhniški silos. Koruza je umetno sušena in le redko dosega najvišjo oceno, preveč je lomljena. Če bi jo »parili«, umetno vlažili, bi preveč nabrekli, ker bi vlaga prodrla povsod, kar se pri celem zrnju ne zgodi. Tako jim aparatura za parjenje stoji že dve leti. Sita bi se mašila, trde, saj dobijo celo do 30 % lomljenega zrnja. Vsako zlo ima svoje dobro, pravijo ljudje, tudi slaba kvaliteta prinaša prihranek. Seveda: pri celem zrnju vpliva vlaga samo na lusko, ki jo morajo ločiti od jedra.

Stari stroji, a še dobri

Leseni pod skladišča vzdrži 140 ton v vrečah, v razsutem stanju pa je po lesenih celicah še 60

ton. Štiri do petkrat vozi kiper dnevno v Ljubljano po 35 ton namletega zrnja. Trije delavci so morali znositi 700 vreč po 50 kg, vse dokler niso »pogrunjali« izboljšave. Tovariša Kržič in Grošelj sta povezala celice s polžem, ki zdaj nasuje moko neposredno na kamion. Tako delajo vse od leta 1976. Vsekakor — izum, ki zasluži posebno pohvalo!

Največji problem je sprotno mletje brez dovolj velikega skladišča. »Če bi imeli vsaj za 100 ton rezervnih izdelkov, se nam ob vsaki okvari ne bi bilo treba bati, da ne bomo mogli potrošnikom dati zaželenih moke. Pri tako stari opremi (stroji so stari celo 60 let), pa nikoli ne vemo, kdaj se bo kaj pokvarilo.«

Tudi v silosih pivovarn Union in Laško se kaj pokvari — takrat mi stojimo, ker nimamo kam skladiščiti, čez noč pa moramo nadomestiti mlevske izdelke, ko napako odstranijo — z nami pa je ista pesem. JOJ, KAM BI DEL? bi dejal mlinar s polnimi celicami namlete moke.

Povezava in obveščenenost med tozdi in delovnimi organizacijami je vse premajhna, povedo. Malce vsaksebi so si, Vrhničani. Obrat plastike sodi k tozd Tehnični obrati, tozd Pekarna Vrhnika je samostojna, obrat Mlin Vrhnika prav tako. Toži se jim po »dobrih, starih časih«, ko so bili vsi tudi od središča oddaljeni obrati, o vsem obveščeni. Vrhnika, Bistra, Logatec so bili pionirji Žita, zdaj stoje malce ob strani. Obetajo si, tja do 1983, okrog 6 000 000 din za renovacijo. Da bi le prišli na vrsto, pripomnijo.

Najprej bi radi cisterno, silos za 60 do 100 ton, vanjo bi skladiščili prepotrebne rezerve.

Garaže imajo pod milim nebom, odkar so svoje odstopili drugim. Radi bi povečali skladišče, sedanje zadostuje za zalogo dveh, treh dni. Pogoji dela so v zimskem času težki, preprih in mraz sta redna gosta. Seveda pri polnjenju kamionov s starinskimi jaški drugače ne gre, premočna ventilacija povzroča podpritis. Pri nakladanju bi morali zato poskrbeti za izenačenje pritiska. Tare jih tudi dilema: ali prodati krmilno moko (na 1200 ton koruze je dobe 270 ton) poceni ali pa iz nje nastane — gnoj. Ni je kam vskladiščiti. Na tržišču pokupijo za 100 ton te moke, 170 ton pa jo dajo tovarnam močnih krmil — recimo Emoni. Za to moko bi rabili mešalec.

Na dvorišču se ustavi kamion za nakladanje. Orel prinese zvarjeni vijak — marsikaj se je naučil med tankisti in zdaj popravlja tudi stroje. Močna vleka zraka vzbuhne prah, in po jašku potuje vreče.

Zapuščam majhen kolektiv izkušenih mlinarjev, ki pa je za naše pekarne in slovensko živilsko industrijo velikega pomena.

Žarišče obveščanja so tozdi

Ivan Cimerman

Zveza sindikatov Slovenije je s posredstvom Odbora za obveščanje organizirala lani v novembru III. srečanje urednikov, organizatorjev obveščanja in sodelavcev tovarniških glasil, ki je bilo v Krškem.

Od začetka letošnjega leta se že kažejo sadovi dogovorov s tega srečanja. Po akcijskem dogovoru v Krškem je najvažnejša naloga sindikata, da ustanovi ODBORE ZA OBVEŠČANJE, ki bodo v vlogi družbenega organa vodili politiko obveščanja ter izvajanja nalog, za katere smo se dogovorili na tem področju dela.

Odbor za obveščanje naj po tem dogovoru sestavljajo neposredno izvoljeni delegati, ki jih predlagajo osnovne organizacije zveze sindikatov. Praviloma naj ima vsaka temeljna organizacija v odboru za obveščanje po dva delegata. Enega naj predlagajo družbenopolitične organizacije, enega pa samoupravni organi. Delavski sveti tozdvov in DSSS dokončno potrdijo imenovane v odbore za obveščanje.

Dogovor iz Krškega priporoča, da se vključi v odbor delegat iz KS SZDL, kjer so tozdi oziroma DSSS. Odbore za obveščanje naj bi imeli praviloma na ravni delovne organizacije. Člani odbora izvolijo iz svojih vrst predsednika.

delegatsko sestavljeno. Odbor za obveščanje mora biti obvezno sestavljen na delegatski osnovi. Uredništvo internih glasil dela kot strokovno-posvetovalni organ, sestavljajo ga delavci, ki so zadolženi za obveščanje na osnovi svojih delovnih nalog ter drugi sodelavci v procesu obveščanja. Uredništvo je za svoje delo odgovorno odboru za obveščanje in preko njega izdajatelju — to je v združenem delu organizaciji zveze sindikatov v DO.

S tem je ukinjena dosedanja praksa, po kateri je uredništvo odgovorno delavskemu svetu ali kateremu drugemu organu.

Izvršni odbori v OOZS morajo čimprej evidentirati po dva člana iz vseh tozdvov in DSSS, ki se vključijo v odbor za obveščanje delovne organizacije.

Dokončno naj kandidate verificira DS tozdvov in DSSS, svoje predloge pa pošlje konferenci OOZS, ki bo v bodoče izdajatelj Glasnika.

Dogovor Zveze sindikatov Slovenije z odborom za obveščanje bo jeseni dobil obvezujočo, pisмено obliko, po kateri bodo zasnovana vsa glasila v delovnih organizacijah.

Odbor za obveščanje je odgovoren sindikatu, ki je izdajatelj glasila

Uredništvo internih glasil (dosedanji uredniški odbor) je izvršno telo odbora za obveščanje in ni

Nova kotlovnica ob 20-letnici bežigradske pekarnice

Že dolgo so čutili v bežigradski pekarni potrebo po novi kotlarni. En sam kotel je nenehno grozil, da odpove in ustavi peko prepotrebne kruha. Pare ob konicah ni bilo dovolj. Koncem maja je bila nared nova kotlovnica z dvema kotloma in povsem avtomatizirana. Nadzirali jo bodo vodje izmen, za kar so morali opraviti tudi izpite za kurjače. Tako jim ne bo treba zaposliti poklicnih kurjačev. Ubili so »dve muhi na en mah« kot pravi ljudsko reklo.

Delež bežigradske občine znaša 200 000 din, sami so primaknili 600 000 din.

Tomo Vukelič je izrazil hvaležnost za razumevanje občinskih organov. Brez njihove pomoči bi težko izvedli investicijo, ki je znašala po predračunih, brez podražitev, 2 600 000 din.

V sosednjem prostoru so vgradili tudi pretočne cisterne za kurilno olje, ki so nadomestile velik 30-tonski kotel, ki je že puščal.

Nova kotla sta vsekakor pomembna pridobitev, ki bo omogočila brezhibnejše delovanje celotnega strojnega parka, zlasti peči, centralne kurjave, pretoka pare in vode.

Prav žalosten je pogled na staro kotlarno, ki je ugasnila in jo je čas odrinil v pozabo.

Vse zahtevnejša peka posebnih kruhov bo lažja, saj jo bodo opravljali z najmodernejšimi kotlovnimi napravami, pa tudi nevarnosti za nesreče so zmanjšane na minimum.

Znak Žita na mednarodnih tržiščih

Julija Dolenc

Glavni kupec našega blaga v tujini, predvsem bonbonov in žvečilne gume, je firma Hitschler iz Kölna. Pri vsaki ponudbi je izredno pomembno, v kakšni embalaži prispe blago v drugo deželo, kako je pakirano. Pakiranje mora biti prilagojeno načinu prodaje na tržišču, zlasti pa starosti potrošnika. Današnje pakiranje je preprosto, ni potratno, predvsem pa praktično. Do kupca mora prispeti blago nepoškodovano, pa naj potuje v Nemčijo, Francijo, Kuvait, Malezijo, Saudsko Arabijo. Zlasti so občutljive Šumijeve lizike, ki jih precej izvažamo.

Ker firma Hitschler največ prodaja za otroke, je embalaža pisana, privlačna in neposredno »nagovarja« kupca — otroka.

Po predlogah, ki jih dobimo za izvozne artikle od firme Hitschler, izdelamo pri nas prodajne in transportne kartone ter plastične doze. Stremimo za tem, da bi izdelali čimveč embalaže v Jugoslaviji, ker za to dobimo devize pri izvozu. Pogosto pa se nam zgodi, da so ti izdelki doma predragi in kupec zanje ni pripravljen plačati tolikšne cene ali pa niso kvalitetni. Takrat moramo embalažni material začasno uva-

žati, da bi ga kot sestavni del proizvoda — spet izvozili! Tako uvažamo: aluminijaste folije za žvečilni gumi v obliki velikih in malih cekinov, potiskane celofane za žvečilni gumi — dražje, pisane potiskane vrečke, potiskan celofan za lizike in celo za palčke, ki po tamkajšnjih predpisih ne smejo biti plastične, kakršne so dovoljene pri nas.

Na vse embalažne materiale, ki jih izdelamo doma, odtisnemo po dogovoru s partnerjem poleg njegovega znaka tudi Žitovega, oziroma tistega tozda, ki jih izvažajo (Šumi, Imperial).

Ta znak temeljne organizacije je dobro viden na prodajnih kartončkih štirikomadnih dražjev, na etiketah lizik, pakiranih v kartone po 100 komandov, na ovojnih papirčkih Visokega C za ZDA in Veliko Britanijo itd.

V bodoče bo tudi na samih lizikah poleg znaka firme Hitschler še Šumijev znak.

Postopoma želimo na vseh ovojnih materialih odtisniti Žitov znak. Če pomislimo, da naš partner izvažajo v več kot 60 dežel, je utrjevanje Žitovega imena na poti, po kateri se s prvimi koraki spuščajo v mednarodno delitev dela.

Lepljenka iz embalaže, ki nosi prave svetovnih tržiščih Žitov znak in ime

Šolarji obiskujejo Žito

Kdo med njimi bo pek, mlinar ali konditor?

Zadnji dnevi maja in šolska vrata bodo odprta le še malo časa. Na pragu Žita čebļjava četa učencev tretjih razredov Osnovne šole Jožeta Moškriča. Ena četica »na pade« tozd Mlini, druga se napoti proti Pekatetu, tretja čaka pred Šumijem. Vsa ta živopisna vojska poželjivo strmi na tiste obiskovalce, ki se že zmagovalno vračajo iz proizvodnih dvoran z lizikami ali bonboni v rokah. Tovarišice Božena, Katjuša, Jelka in Sonja skrbno ljubkujejo velike škatle, polne dobrot, Šumijevci so se tudi tokrat izkazali. Na pragu se pojavita tovariša Grafenauer in Florjančič, ki jih bosta popeljala ob strojih in jim razložila nekaj glavnih skrivnosti izdelave bonbonov.

Slika v sončnem jutru, več kot sto učencev, ki jih vseh objektiv ne more zajeti naenkrat.

Tako prihajajo: tovarišice jih poučujejo pri predmetu spoznavanje narave in družbe o proizvodnji, o delu, tistem zaresnem, ki ga bodo zanje še dolgo opravljali očetje in matere. Spoštovanje do dela jim vcepljajo, čut odgovornosti, marljivosti in drugih vrednot, ki so temelj vsake skupnosti. A kdo izmed teh bo kdaj zares v Žitu?

Nekaj otrok povprašam, če bi kdaj delali v takšnih sladki tovarni. Nasprotujoče in vsak hip drugačne izjave govore o bliskovitem menjavanju interesov in nagnjenj, značilnem za to obdobje pubertete:

Boštjan Šiftar, 10 let: »Seveda bi šel delat bonbone, delo se mi zdi lepo.« In kaj boš, ko boš velik? »Smučar!« odvrne.

Vesna Nedič, 9 let: »Danes sem se navdušila za bonbone, kar šla bi jih izdelovat. Do danes pa sem si želela biti zdravnica.«

Rafko Intihar, 10 let: »Meni šola ni nič kaj preveč všeč. Pri stroju pa ne bi delal zato, ker bi mi lahko kaj padlo na nogo, pa bi moral v bolnico.«

Saška Stankovič, 10 let: »Ob bonbonih sem kar obstala in hotela bi jih izdelovati. Sicer pa sem si želela postati tovarišica.«

Aleš Brvar, 10 let — zanj so dejali, da je odlični matematik. Morda bodoči inženir, tehnolog: »Ne vem še, kaj bom postal. To varna mi je všeč, zlasti tekoči trak. Zanimivo, kako deluje,« pravi zamišljeno in nestrpnost odkoraka za lizikami z drugimi šolsolci.

Priprave na morebitne ognjene zublje

Laže je preprečiti kot pa zdraviti, poreko ljudje. Svarilo, ki se je v začetku tega leta porodilo v obliki požarov po nekaterih delovnih organizacijah, je našlo odmev. Vse bolj skrbimo za preprečevanje morebitnih požarov in v ta namen pripravljamo in usposabljamolavce. Samo od 17. februarja do konca junija smo bili priča več kot 30 demonstracij za gašenje po vseh Žitovih temeljnih organizacijah.

Te demonstracije so obsegale poduk o požarni preventivi in redu, seznanjanje z mesti, kjer so shranjene naprave za gašenje, kje so viri vode, ter poduk o tem, kako ravnati z ročnimi gasilnimi napravami. Razlage so bile vedno konkretne, s takojšnjo praktično preizkušnjo.

Tovariž Janez Lenasi, ki vodi protipožarno službo, ocenjuje, da so nekateri delavci ta prizadevanja pojmovali dokaj lahkotno, večina pa se zaveda svoje odgovornosti in pomena lastne usposobljenosti, če bi pretela nevarnost.

Spomnimo se dogodka v mehanični delavnici, ko je v kanalu pod avtomobilom izbruhnil požar. Ker so delavci vedeli ravnati z gasilnim aparatom, so ga nemudoma zadušili, v nekaj sekundah.

Pomembno je tudi to, da nenehno skrbimo za brezhibnost vseh naprav in pokvarjene pravočasno nadomeščamo z novimi.

Vsak varstvenik v posamezni organizaciji, ki je opravil tudi ustrezen tečaj, mora sproti obveščati predstavnike službe za varstvo pri delu o nastalem položaju, predlagati in izboljševati stanje in pripravljenost na požare.

Naslednja stopnja protipožarne obrambe so gasilske čete. Imamo jo tudi na Šmartinski 154.

Naša gasilska četa je dosegla že visoko stopnjo izurjenosti, saj so v njej sami izkušeni, dolgoletni delavci, ki bi takoj vedeli, kje in kako je treba najprej uspešno posredovati, če bi zaslili klic: Na pomoč!

Nenehna budnost in pripravljenost zahteva praktične vaje gasilske čete

Prihranki pri tiskanju etiket, obrazcev deklaracij...

Rex-Rotary: sistem hišne ofset tiskarne

Žitove temeljne organizacije natisnejo vsako leto na stotisoče, milijone etiket, deklaracij, obrazcev in drugega, z zahtevnejšimi tehnikami potiskanega papirja. Svoje etikete potrebuje pecivo, bonboni, posebne vrste kruha, moka, cela vrsta proizvodov, ki jih prodajamo širom po Jugoslaviji in preko meja.

Tiskarski stroški za vse te natisne streljivo naraščajo, cena papirja in storitev se je več kot podvojila v enem samem letu.

Ta nuja je sprožila vprašanje: zakaj ne bi del teh natisov izdelali doma? Cene tiskarn in zasebnikov so dvakrat, trikrat višje, čakalna doba je daljša. Denar, ki bi ga prihranili — gre za ogromne vsote, nekaj 100 starih milijonov na leto, pa bi lahko porabili za druge namene.

Predstavnik Contala iz tozd Conimex, Dušan Paravinja, ki se je mudil v Skupnih službah, nam je predočil nekaj podatkov o takozvani 'hišni ofset tiskarni'. To je tiskarna neprofesionalnega tipa, ki sestoji iz štirih osnovnih strojev. Seveda je izraz 'tiskarna' pretiran, saj gre za stroje, ki jih lahko namestimo v poprečno veliki pisarni.

Ta sistem sestoji iz štirih strojev: osnovnega ofset stroja, stroja za hitro izdelovanje ofset matric, stroja za izdelavo aluminijskih matric in stroja za fiksiranje matric. Ves sistem lahko še dopolnimo z obrezovalnim strojem in repro-kamero.

Razmnožujemo lahko iz pripravljenih tipkanih gradiv in gradiv, ki jih dobimo že izdelane in jih lahko prenesemo na matrico. Kvaliteta je zelo blizu najboljši profesionalne.

Vzpodbudna zamisel v Šumiju Nagrada 300 din za mesec dela brez bolniške

Izostajanje z dela zaradi bolniških staležev povzroča v tozdu Šumi velike motnje v proizvodnji. Tako so zabeležili v letu 1980 povprečno 9,4% izostankov od skupnega števila delovnih ur. Od teh 9,4% je bilo 6,9 bolniških in bolezenskih izostankov, oziroma boleznine. Delež izostankov zaradi nege (največ otrok) je 1,2%, poklicnih boleznih 0,2% in nesreč pri delu 1,1%. Da bi bila mera polna, je bilo v letu 1980 od vseh delovnih ur še 4,1% porodniškega dopusta.

V letu 1981 so se bolniški izostanki v poprečju povečali v januarju in februarju za 32, boleznine so se zvečale za 46%, za prav toliko tudi nega. Izostanki zaradi porodniškega dopusta so se zmanjšali za 20%, poklicne boleznine za 100% in nesreče pri delu za 45%.

Da bi izboljšali to stanje, so na 20. redni seji IO OOZS sprejeli sledeči sklep: »IO OOZS tozdu Šumi predlaga delavskemu svetu, da sprejme sklep, po katerem se delavcu za celomesečno prisotnost na delu prizna stimulacija v višini 300,00 din. Ta znesek pripada delavcu tudi za tisti mesec, v katerem je koristil redni ali izredni dopust. Stimulacija

Ciklostilni in fotokopirni stroj sta zastarela

Sedanji ciklostilni in fotokopirni stroj sta zastarela. Velika prednost novega sistema je, da lahko napisane matrice večkrat rabimo, pri sedanjem pa le redko, ker se raztrgajo.

Tekste lahko tipkamo direktno na list formata A4 ali na papirno ofset matrico. Ta sistem omogoča, da lahko iz dobljenega gradiva v eni minuti izdelamo matrico in takoj nato ustrezen material razmnožimo v poljubnem številu izvodov. Do sedaj pa to ni bilo mogoče. Gradivo, ki je prihajalo v delovno organizacijo, smo morali prepisovati na matrice, oziroma fotokopirati, kar je mnogo dražje.

Poleg obvestil, samoupravnih aktov, pogodb, fotokopij virmenov in drugega gradiva pa lahko na ta sistem tiskamo mnogo gradiva, za katerega plačujejo Žitove temeljne organizacije po tiskarnah izven Žita velike vsote. Gre za etikete — na primer tiste dvobarvne za prleški in vikend kruh, ki smo jih prav poceni že natisli v Žitu. Če pregledamo dolgo vrsto gradiv iz tozdu Mlini, Šumi, Pekarne s slaščičarnami in seštejemo izdatke, ki se zbero na leto, bomo videli, da se 'splača' enostavnejše tiske narediti doma, na Šmartinski.

Po potrebi lahko na omenjeni sistem Rex-Rotary tiskamo tudi večbarvno.

Predlog: združimo vse tiske na enem mestu. Omenjeni sistem bi prenesli v nekdanjo fotokopirnico v tozdu Mlini, sedanji fotokopirni stroj s ciklostilom pa bi ostal v sedanji kopirnici v DSSS. Cena? Rex-Rotary stane ca. 55 000 din. Ta vsota bi se obrestovala v manj kot enem letu.

bi naj izplačevali mesečno, sklep pa naj bi začel veljati s 1. 7. 1981, začasno za dobo šestih mesecev.

V primeru, da stimulacija ne doseže želenega učinka, jo bomo kasneje ukinili.

Tako. Poskus je vreden pozornosti. Razlogi, ki so jih privedli do te zamisli, so organizacijske narave. Ing. Izidor Florjančič, vodja kandidatnega oddelka, meni, da bo tako manj težav pri razporejanju delavcev. Vedno je namreč potrebno številčno jedro zaposlenih, na katere se pri planiranju vsakodnevnih izdelave določene izdelke lahko zaneseš. Marsikatera delavka bo za bolniško koristila dopust, ki se ga vsekakor bolj izplača koristiti v okviru daljših praznikov in ob remontu, ker lahko dalj časa preživijo v krogu svojcev. Zlasti pereč je problem delovne sile iz drugih republik, od koder jih je 60%.

Po novem zakonu ti lahko predpiše bolniški stalež le zdravnik iz občine, v kateri si prijavljen in kjer tudi delaš.

Zanimivo je, da najmanj izostajajo delavke, ki opravljajo težja dela in so v delovni organizaciji po 10 in več let.

Nagrada 300 din bo torej most k manjšemu številu izostankov? Bo poskus uspel? Počakajmo!

Od vreče do sita in nazaj Tisoč vreč izpod rok Ramiza Velandžića in Milorada Novakovića

Milorad Novaković in Ramiz Velandžić ob sejanju moke

Že nekaj dni sta sejala moko. Človeške roke ne more povsem nadomestiti noben stroj. Beli drobcu zmletega zrnja padajo skozi mrežo, fin prah seda na trepalnice, lica, lase. Lebdi skoraj neviden v zraku, sili v nos in pljuča. V prostoru bobnijo jermenice, da se slišimo »kot v mlinu«, kjer tudi smo. Ramiz Velandžić in Milorad Novaković mi povesta, da so s sodelavci Jožetom Kastelcem, Muminom Džafićem, Martinom Golubićem in Teškom Jovićem presejali že nešteto kilogramov te moke in da so od monotonega dela beli od znotraj in na zunaj. Ostala sta le še Milorad in Ramiz, ki trenutno ne polnita vreč, kot sicer vsak delovni dan. Daleč od doma sta in mnogim težavam kljubujeta, tudi kanček radosti pobeli njuno mladost. Najprej pove nekaj o sebi Ramiz:

»Prihajam iz BiH, doma sem iz okolice Bihaća. V Mlinih dela moj stric, ki me je pripeljal v Slovenijo leta 1974. Ves čas delam v Žitu. Bil sem najstarejši v hiši in sem moral s trebuhom za kruhom. Materi ter dvema bratoma in sestrama, ki hodijo v šolo, pošiljam od svojega zaslužka, kar le zmorem. Oče mi je umrl, mati pa ni zaposlena. Vseh teh sedem let delam na istem delovnem mestu. Pogoji dela so v tem prahu zelo težki in mislim, da bi morali nekaj ukreniti.

Pred štirimi leti sem vložil prošnjo za dodelitev stanovanja, rad bi kakšno garsonjero, odirajo nas ti zasebniki, saj plačam 1500 din najemnine. Čakam in čakam, pa se mi zdi, da nimam nobenih izgledov, da bi dobil kakšno sobico. Imam tudi izpit za C in E kategorijo. Vložil sem tudi prošnjo, da bih dobil kakvo kamionče da vozim, tu, u centralnom skladištu, pa su mi rekli, da će biti, ali od toga nema ništa.«

Pobaram ga, če predlaga koga, ki bi ga nadomestil pri njegovem delu, pa zatrdi, da bodo že nekoga našli. Morda pa bo z malce potrpljenja le ustreženo njegovi želji. Mlad je še, komaj 23 let mu je. Da pa ti nekdo zaupa tovornjak, bi bile potrebne izkušnje. In kje jih pridobiti?

Večji, suhljati sodelavec, Milorad Novaković, si z Ramizom deli skrb in radosti polnilca vreč. Malce v zadregu ga spravi bližanje aparata ob slikanju. Po-

časnih kretenj je in beseda zastaja: »Iz Sanskega mosta sem doma in kakšno leto sem pri vas. Še vedno me muči domotožje. Domov grem vsak mesec. Tako je vse drago. 600 do 700 tisočakov zaslužim, iz trgovine prineseš nekaj malega, pa si že ob desetisočaka. Včasih si kaj sam skuham, vendar mi ne gre preveč od rok.«

Pove še, da bi se rad naučil slovenščine in da redno bere Delo. Jezikovnega tečaja da se ne misli lotiti. V prostem času rad zdrvi z motorjem češke proizvodnje. »Japonski Kawasaki, to so sanje, saj stane toliko kot pri nas hiša.« Prav tako kot Ramiza, ga tare skrb za stanovanje.

Pritegnejo ostali sodelavci in povedo, da zdaj ne moreš več dobiti stanovanja, če ne plačaš svojega deleža. Pravkar je eden njihovih dal 110 000 din kot soudeležbo za pridobitev trisobnega bivališča.

Povprašal sem ga, če popoldne kaj dela, da bi si kaj prislužil in kaj prihranil? Ne, v mesto rad gre, kakšen film si ogleda, skromno živi.

Ko mu omenim, da se takih načrtov običajno lotita dva, ona in on, da je potem lažje, se izmikajoče nasmehne. Takšno breme bi bilo težje kot vreče, ki jih dan za dnem polni.

sega po testu. Blago in mehko se nasmehne: »V pekarstvu sem že 36 let, še štiri, pa bom šel v pokoj.

Devet otrok nas je bilo in z desetimi leti sem že šel služiti. Kajžarji smo bili, oče je delal kot 'zidarski kelner', zidarjem je stregel. Eno kravico smo imeli in trda nam je predla. Najprej sem služil za 'ta malega' hlapca, nato pa še 'za ta velikega'. Mati je hodila na dnino. Zemljica, okrog dva hektarja smo je imeli, je skopo rodila. Od 1942 do 1945 sem služil pri gospodarju Novaku v Šentvidu pri Lukovici. To je bila partizanska hiša, v njej so zbirali sporočila za borce.

Štirinajstletni vajenec sem bil in vojna mi je nalagala 100 kg težke vreče na pleča. Tiste ameriške vreče, pozneje so bile primernejše, po 25 kg so bile težke, Nemci so nam nalagali najtežje. Premalo pekov je bilo pa preveč vojakov. Niso nas pustili od peči. Mojster je dajal na skrivaj kruh partizanom, pa tudi sporočila sem, nevede, fantič, pre-

Franc Igljč z vajeno krettno testa

našal zanje. Kar v cekarček so mi naložili reči, jaz pa — hajd na kolo, med do zob oboroženim vojaštvom! Malokdo se je zmenil za drobnega in suhljatega pobiča, kakršen sem takrat bil.

Lepega dne so me pohopsali. Vpreči sem moral konje in peljati bežeče nemške vojake in drugo svojat tja do Podljubelja ob avstrijski meji. Vsa golazen me je priganjala: Nemci, četniki, ustaši... Jaz pa — hijaaa! Še dva fanta iz naše vasi sta bila, ta sta jim pobegnili z voza že prej, jaz sem se opogumil malce pozneje. Kar peš sem jo mahnil domov, po gozdovih sem se priklatil, saj bi mi trda predla, če bi me ulovili!

Ej, neverjeten razvoj sem doživel, če se ozrem nazaj na vsa ta pekarska leta! Nekoč smo vse to delali ročno, s kolesi smo oskrbovali ljudi, naši očetje pa so raznašali kruh v košarah po hišah. Za zlata pravila me vprašate, hm. Takole bi dejal: pek nikoli ne sme pijan k peči; vedno moraš spočiti in z veseljem na delo, prekrokana noč ne rodi dobrega kruha; oženi se z dekletom, ki je mirno in bo zvesta spremljevalka, ki te globlje razume in se je pripravljena žrtvovati zate — tudi takrat, ko moraš opolnoči vstati in iti k peči, da bi ljudje lahko drugo jutro hrustali svež kruh.

S traku so se prikotaili zlaturneni hlebčki, ki imajo na novih pečeh mnogo lepšo barvo kot na prejšnjih. In s temi svojimi otročiči, ki jih ljubkuje Franc Igljč že vse življenje, ima posebno veselje.

Košček sebe mora dati v vsakega — za druge.

Kamniški portret

Šestintrideset pekarskih let Franca Igljča

So življenja, ki jih posamezniki razdajo za eno samo stvar, in če jih vprašaj, zakaj niso na tej poti iskali česa drugega, ti preprosto ne vedo odgovoriti. Posvetiti življenje pekarstvu, zahtevnemu poklicu, ki terja velike napore, pomeni tudi, da se taka usoda skleše v steber, zanesljivo oporo, osišče, okrog katerega se vrtijo druge usode, ki so morda manj trdne in jim ta bela dejavnost predstavlja samo 'klopco' ob poti, na kateri posedajo za kratek čas.

Franc Igljč je v kamniški pekarni že od vsega začetka, leta 1956. Poprej je delal v stari pekarni v centru Kamnika. Ob stožčastem valjalniku testa, ki obvalja štručke in tehtnici z vajeno roko po-

Bodoči živilski tehnologi na obisku Brez prakse ni študija

Ljubljanska Biotehniška fakulteta, na kateri študirajo bodoči živilski tehnologi, ima v učnem programu za tretji letnik tudi obisk delovnih organizacij, kakršna je Žito. Poleg različnih tehnologij, ki jih poučujejo, je tehnologija žitaric eden najvažnejših predmetov, s katerim seznanjajo študente.

V prostorih delovne skupnosti skupnih služb, koder ima služba za kontrolo kvalitete svoje prostore, so se tudi letos seznanili s potekom kontrole surovin in izdelkov.

Študentom je razložil potek dela ing. Marko Svetina. Biotehniška fakulteta ima v miniaturi različne oddelke za kontrolo, Žitov reološki pa je vzbudil s svojimi tremi stroji še posebno zanimanje. Na njih naši delavci proučujejo kvaliteto surovin za testo — pšenico in moko.

Po tretjem letniku študija morajo študentje opraviti obvezno prakso, ki je pogoj za vpis v četrti letnik.

V našo službo za kontrolo kvalitete bodo sprejeli na prakso v juliju in avgustu enega dijaka s srednje kmetijske šole in enega študenta z Biotehniške fakultete.

Mali nogomet

Bežigranski peki prvi

Zmagovita ekipa tozd Pekarna Bežigrad. Stojijo z leve: Dušan Paštar, Mišo Mateša, Janez Kuhar, Zdravko Čop, Milan Mladenović. Čepijo z leve: Hamdija Begić, Nikola Mateša, Zlatko Filaković, Vlado Čop (kapetan)

Žitovi tekmovalci v malem nogometu iz Tozd Pekarna Bežigrad so zmagovalci v III. trimski občinski ligi. Zmagali so v vseh šestih odigranih tekmah z zavirljivo gol razliko 24:2! Pa še ta dva gola so dobili po lastni nepazljivosti, trde. Na svojem zmagoslavnem pohodu na vrh so premagali Savudrijo, Avtoobnovo, Gradbeno podjetje Bežigrad, Elmo, GP Grosuplje... vse, ki so se jim postavili po robu.

Vlado Čop, njihov trener in organizator samozavestno odgovori na vprašanje: Kaj menite o svojih nasprotnikih? »Dobri so, toda — niso nam dorasli!«

In ko se dalje pogovarjam z delavci-tekmovalci, ki se za hip odtrgajo od mesenja testa in peke — v ekipi so namreč sami peki — mi razkrijejo, v čem je skrivnost njihovega uspeha.

Pozimi so trenirali kar na snegu šolskega igrišča, ko pa je sneg skopnel, pa redno, enkrat na teden in vsako nedeljo. Od vojakov sta se vrnila dva tekmovalca, eden pa se je na novo zaposlil. Veže jih skupno delo in trdno prijateljstvo v prostem času. Neke vedrina in prešerni ponos večeta iz njih, ko mi žarečih oči pripovedujejo, da ta uspeh ni kar tako in da so sila ponosni nanj. Saj so lahko!

V jesenskem delu prvenstva, ki jih čaka septembra, je pred njimi pet odločilnih tekem s tekme, ki niso od muh in jim sedaj tesno sledijo na lestvici na nižjih mestih.

Enoglasni so v svoji skromni zahtevi: Copati, ki so jih dobili lani, so že strgani, dresi sprani,

zbledele, tudi kakšna nova žoga bi laže poletela v mrežo. Menda so jim sindikalisti obljubili nekaj, samo pod pogojem, če bodo dosegli kakšen uspeh. Uspeh je očitno tu in obljubo bo treba držati! O tem bomo povprašali predsednika sindikata, Ludvika Horvata, k omenjeni opremi bi se prilegla tudi skromna malica po vsaki tekmi. Tekmovalcem iz Tozd Mlini so po doseženih uspehih »merodajni faktorji« tudi bolj naklonjeni.

Samo malce se zamislimo: Uspeh je lep. Ni lahko po nočnem delu in nekajurnem spanju preživeti mnogo uric na nogometnem igrišču. Andrija Begić je veteran med njimi s svojimi 37. leti, vsi ostali imajo 22 do 25 pomladi. Želijo si več tekmovalcev z drugimi organizacijami. Več tovariških srečanj bi lahko organizirali, menijo.

Tudi od novega rekreacijskega aktiva mnogo pričakujejo, saj je volje in talentov (tudi uspehov) dovolj, le združiti se je treba. Nekoč osvojeni srebrni in bronasti medalji z življenjem bi kazalo dodati še kakšno. Prav ekipa iz Tozd Pekarna Bežigrad pa je zdaj v svoji, lahko bi dejali — vrhunski ekipni formi in se lahko pomeri z marsikom.

Predlog pisca: izziv tozdu Mlini! Kazalo bi tudi sestaviti izbrano Žitovo reprezentanco, ki bi nas lahko predstavljala na igriščih, kamor ne zahajajo le ljubitelji trimskega kova, čeprav je ta način najlažje dosegljiv za delavce, ki so vpeti med delovnimi dolžnostmi in domom in jim je nogomet zgolj poživljajoča zabava.

Tozd Mlini obiskali Hišo cvetja

Grega Breznik

Tudi predstavniki tozda Mlini so obiskali tradicionalne kraje ob obisku Hiše cvetja, kjer so se poklonili spominu našega največjega sinu. Prevzela sta jih veličastna spoštljivost in žalost, ki traja, pomešana s ponosom, ki ga izražajo trume obiskovalcev z vsega sveta. Še bolj jih je prevzelo slavnostno vzdušje, saj so prisostvovali polaganju žalnih vencev diplomatskih predstavništva, akreditiranih v Jugoslaviji.

Ogled mesta s profesionalnim vodičem v lepem majskem jutru je zaokrožil doživetje, saj je zavzeto in z veliko ljubeznijo razlagal udeležencem razne znamenitosti in podrobnosti.

Doživetje ob poslednjem počivališču dragega maršala in glavnega mesta bo ostalo še dolgo lep in drag spomin.

Maratonci so med nami

Po 28 km dolgi progi je rekreacijska ekipa še kar pri močeh

Na Dan osvoboditve Ljubljane blag večer; ulice polne tekmovalcev. Največ jih je slovenskih; tek prijateljstva, kamere. Stojim na cilju: skupina treh priteče po 28 kilometrih, ne utrujena, ne spočita, kot da so vajeni preceniti svoje moči. Prvi med njimi je naš Lojze Polovšek, predsednik mladine v DSSS, dela pa v oddelku za avtomatsko obdelavo podatkov. Stisnem jim roke, značke prejmejo. Še posnetek za spomin, pravim amaterjem. Pozneje ga poiščem, da mi kaj pove o sebi:

»Na oglas sem se odzval, tisti v Delu 'Na teku se dobimo', športno društvo Ježica je vabilo v svoje vrste. Je določena ljubezen do ritma, gibanja, teka, ki prinaša sprostitev. Nobenih šampionskih namenov nimam pri tem.

V tem klubu nas družijo privrženost navdušencev. Večinoma so starejši od 30—35 let, tudi ženske so med nami, trideset nas bo vseh. Ob ponedeljkih in četrtek se srečujemo. Tečemo proti Savi ali Rašici, zavisi od razpoloženja. Med tekom se ustavljamo, razgibavamo. Proge so dolge od 5 do 15 kilometrov in zložno jih pretečemo.«

Za Lojzeta smo že poprej vedeli, da je maratonec tudi na tekaških smučeh. To zimo je tekmoval v Cerkljah v teku na 30 in v Dupljah na 30 km, tudi na Pokljuki, na 21 km dolgi progi, je tekel.

»Po teku si lahkotnejši, čeprav utrujen, moč začutiš in telo se krepi. Tovariški duh in vedrina, ki nas navdajajo v klubu, so tisto 'nekaj', kar je mnogo vredno. Voljo gojiš in vztrajnost, kar pri delu neobhodno potrebuješ.

Predvsem pa: nobenega pretiravanja. Precenjevanje samega sebe več škoduje kot pa koristi.«

Kraljica športov, atletika, ga je zvabila v svoj objem. Je neka umirjena moč, ki veže iz njega, samozavest mu vliva.

ic

Štirideset let zvestobe

Lovro Alauf odhaja v pokoj

Lovro Alauf nekaj let pred slovesom

Od vseh je zavisel in vsi smo zaviseli od njega. Zadnja leta je skrbel za pošto, posredoval je najnujnejše dokumente v bankah, s pošto prinašal vesti in odgovore na tehtna vprašanja. Z neznanstveno velikimi kupi pisem in časopisov je imel opraviti. Dolgo vrsto »predpostavljenih« mi našteje, po štiridesetih letih pa bo dokončno »svoj«. Vestno in dosledno je naš Lovro izpolnjeval svoje naloge in velika vrzel je nastala, če ga kakšen dan ni bilo.

»Petnajst let sem delal med mlinarji. Takratno delo se ne more primerjati z današnjim delom mlinarja, kajti bilo je zares težko, saj sem dnevno znosil v popoldanskem času v nadurah do 10 ton moke, dopolne pa sem delal kot mlinar. Kljub temu pa se nismo nikoli pritoževali, vedno smo se med seboj zelo razumeli in drug drugemu pomagali. Bili smo res zdrav kolektiv tako, da se še dandanes rad spomnim na prijatelje iz tistih let. Ko s hrbtnico ni bilo vse v redu, sem prevzel delovno mesto kurirja, ki sem ga opravljal vse do zadnjega dne zaposlitve.

Moram povedati, da sem se tudi kot kurir med sodelavci dobro počutil. Res, da sem imel veliko dela, saj je bilo pošte in ostalih opravil iz dneva v dan vse več, kljub temu pa sem vse naloge opravljal vestno in z veseljem. Pripomniti moram, da nosi kurir precejšnjo odgovornost, saj prenaša denar, pošto in ostale vrednostne dokumente — česar pa nekateri nočejo videti, vsaj dokler je vse v redu. Mislim, da je en zaposleni pri vseh teh nešteti opravkih premalo, da bi opravil vse kot je treba.«

Delavke skupnih služb so ga z rožami in darilom nagradile za vse, kar je storil v teh štirih desetletjih. Štirideset let zvestobe istemu kolektivu pa je doba, s kakršno se le malo delavcev lahko pohvali, to je eno plodno življenje, najlepša leta. Na polju Žitovih dejavnosti je tudi naš Lovro zasejal zrnje, ki bo šlo v klas tistim, ki pridejo.

ic